

PREZIDENTAI TARĖSI APIE BALTIJOS ŠALIŲ IR LENKIJOS BENDRADARBIAVIMĄ

Ryga, rugsėjo 10 d. (ELTA). Sveikintinu glaudesnį Baltijos šalių ir Lenkijos bendradarbiavimą pavadino Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė, penktadienį Rygoje susitikusi su Latvijos ir Estijos prezidentais Valdžiu Zatleru ir Toom Hendrik Ilves. Tradiciniame Baltijos valstybių vadovų susitikime taip pat dalyvavo ir Lenkijos prezidentas Bronislaw Komorowski.

Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Lenkijos prezidentai aptarė galimybes stiprinti regioninį bendradarbiavimą, strateginių energetikos ir transporto projektų įgyvendinimo perspektyvas, saugumo politiką, aktualius ES ir NATO klausimus.

Pasak Lietuvos vadovės, „Baltijos ir Šiaurės šalių išminčių ataskaitoje“ (NB8 Wise men report) pateiktos rekomendacijos numato efektyvius būdus, kaip pagilinti Šiaurės Europos - Baltijos šalių partnerystę, ir yra puiki galimybė inicijuoti bendrus projektus bendradarbiaujant užsienio politikos, saugumo ir gynybos, ekonomikos, mokslo ir švietimo srityse.

IRANUI UŽTENKA URANO BRANDUOLINEI BOMBAI

Iranas jau turi tiek prisodrinto urano, kad galėtų pasigaminti branduolinę bombą, tačiau vis dar tęsia sodrinimą, rašo Rusijos verslo dienraštis *Kommersant*, cituodamas Tarptautinės atominės energijos agentūros ataskaitą.

TATENA duomenimis,

Prezidentė D. Grybauskaitė taip pat pabrėžė, jog aktyvus Lenkijos vaidmuo yra itin svarbus ne tik sprendžiant Lietuvos ir Baltijos šalių energetinius klausimus, bet ir stiprinant regioninį bendradarbiavimą bei skatinant sėkmingą viso Baltijos regiono plėtrą. **„Elektros jungtis su Lenkija padės Lietuvai išsivaduoti iš energetinės izoliacijos** ir prisidės prie efektyvios energetikos rinkos regione sukūrimo. Glaudūs santykiai tarp Baltijos šalių ir Lenkijos, bendri projektai siekiant užtikrinti energetinę nepriklausomybę atneš naudos visai Europos Sąjungai. Lenkijos aktyvesnis dalyvavimas Baltijos ir Šiaurės Europos valstybių bendradarbiavime yra sveikintinas“, - cituojama Lietuvos vadovės spaudos tarnybos pranešime.

Naujasis Lenkijos prezidentas akcentavo, jog aktyvūs ir geri Lenkijos santykiai su Baltijos valstybėmis yra svarbus užsienio politikos principas. Prezidentas B. Komorowski taip pat išreiškė Lenkijos paramą Baltijos valstybėms sprendžiant energetines problemas.

Iranas šiuo metu turi 2,8 t mažai prisodrinto urano ir 22 kg iki 20% prisodrinto urano. Pasak ekspertų, 22 kg urano užtenka pasigaminti branduoliniam užtaisui. Paskelbtoje TATENA ataskaitoje Iranas raginamas „bendradarbiauti sprendžiant neišspręstus klausimus“. **ELTA**

Lietuvos, Lenkijos, Latvijos ir Estijos Prezidentai - Dalia Grybauskaitė, Bronislaw Komorowski, Valdis Zatleras ir Tom Hendrik Ilves.
Džojos Barysaitės nuotr.

EUROPOS SĄJUNGA MIRŠTA

JAV dienraštis *The Washington Post* teigia, kad renacionalizacija, skaudi ekonominė krizė, milžiniškas išsiplėtimas bei populizmas pavertė Europos Sąjungą praeities dalyku. JAV dienraščio apžvalgininko Charleso Kupchano teigimu, Europos Sąjungos mirtis nėra dramatiška ar it žaibas iš giedro dangaus – tai „lėta ir pamažu progresuojanti nelaimė“.

„Greitai vieną dieną suvoksime, kad Europos integracijos projektas, kurį mes rėmėme pastaruosius 50 metų, paprasčiausiai dingio“, – teigiama dienraštyje *The Washington Post*.

Europos smukimas dau-

giausiai susijęs su ekonomika. Finansinė krizė skaudžiai paveikė beveik visas ES nares, didžiuliai nacionaliniai įsiskolinimai bei neaiški kontinentinių bankų sveikata gali reikšti dar daugiau bėdų ateityje.

„Tačiau šios bėdos nublinksta prieš daug didesnę blogybę: nuo Londono iki Berlyno ar Varšuvos Europoje pastebima politinio gyvenimo renacionalizacija (angl. *renationalization*), **šalys siekia su-sigražinti suverenitetą, kurio kažkada atsisakė kolektyvinio idealo vardan**“, – teigia straipsnio autorius.

Anot jo, daugeliui europiečių bendra gerovė nebėra svarbus dalykas.

„Jie domisi, ką sąjunga suteikė jiems, ir jie klausia, ar tai verta visų sunkumų. Jei šios tendencijos laikysis ir toliau, jos gali sukompromituoti vieną svarbiausių ir netikėtinausių XX a. pasiekimų: integruotą Europą, esančią taikoje pačiai su savimi, siekiančia bendros galios“, – įsitikinęs JAV apžvalgininkas.

Anot *The Washington Post*, viena iš renacionalizacijos pasekmių bus paskirų tautų geopolitinis nereikšmingumas bei tai, kad Jungtinės Valstijos praras partnerį, norintį ir galintį spręsti globalias problemas.

Anot JAV dienraščio, vieningos Europos erozija pastebima net Vokietijoje, „kurios obsesija drausti nacionalinius lenktyniavimus bei didžiuosius jėgos karus buvo integracijos variklis“.

„Nesenas Berlyno nenoras – kanclerė Angela Merkel finansinei paramai nepritarė ištisus

mėnesius – padėti Graikijai spręsti jos finansines bėdas pažeidė bendros gerovės ir kolektyvinės Europos dvasią“, – pastebima JAV dienraštyje.

A. Merkel, tik paaiškėjus, kad Graikijos krizė graso praryti eurozoną, nepaisė populiarios opozicijos nuomonės bei palaimino paskolą. Vietinės reikšmės Šiaurės Reino–Vestfalijos rinkimų dalyviai nedelsiant už tai nubaudė, o šalies Krikščionys demokratai patyrė patį skaudžiausią pralaimėjimą pokario eroje.

Anot *The Washington Post* apžvalgininko, tokios neryškos asmenybės kaip Herman van Rompuy ir Catherine Ashton, atitinkamai einantys ES prezidento ir užsienio politikos vadovų pareigas, nesugeba sustabdyti šių pragaištingų procesų.

Charles Kupchan nuomone, renacionalizacijos procesą galima būtų sieti ir su kartų kaita. Pokario kartai integracija buvo vienas iš būdų pamiršti kruviną Antrojo pasaulio ir Šaltojo karo praeitį.

Kaip rodo Prancūzijos piliečių apklausos, vyresni nei 55 metų asmenys ES mato kaip taikos garantą – šitaip į sąjungą žiuri beveik dvigubai mažiau žmonių, kurių amžius siekia 36 metus. „Nenuostabu, kad jaunieji ES vadovai Sąjungos vertę mato tik per šalto proto apskaičiavimų prizmę. Jie ja netiki“, – tikinama JAV dienraštyje.

The Washington Post straipsnio „As nationalism rises, will the European Union fall?“ autorius Charles Kupchan yra tarptautinių santykių profesorius Georgetown universitete.

www.lrt.lt

„Mes esame maža šalis, ir tai yra mūsų fenomenas: surasti jėgų, kai sunku, būti visiems kartu ir nepasiduoti, – **FIBA.com** sakė Lietuvos rinktinės vyr. treneris Kęstutis Kemzūra. – Aš mėgstu lyginti krepšinį su mūsų šalies istorija. Mūsų šalies istorijoje buvo daug sunkių periodų, tačiau mes išlikome. Jūs galite sumušti mus, nugalėti mus, tačiau jūs negalite mūsų sunaikinti. Tai nuostabus mūsų šalies bruožas.“ Nuotraukoje Lietuvos rinktinė pasaulio krepšinio čempionate.

EPA-ELTA nuotr.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė atsisako iš moralinės pusės vertinti velionio prezidento Algirdo Mykolo Brazausko našlės verslininkės Kristinos Brazauskienės prašymą skirti jai valstybinę rentą. „Aš nevertinu moralumo, tai ponios Brazauskienės reikalas apsispręsti, o įstatymuose numatyta, ir Lietuva turi laikytis įstatymų”, - žurnalistams sakė prezidentė, paklausta, ar renta būtų morali ir teisinga.

Seimas neatlieka daugybės darbų. Rugsėjo 10 d. prasidėjusiai Seimo rudens sesijai siūloma beveik 700 projektų, nors paprastai sesijos metu parlamentariai priima tik apie trečdalį jų. Paprastai per sesiją priimama apie 200-250 įstatymų, tai yra mažiau nei pusė visų siūlomų projektų. Likusieji užsiguli stalčiuose arba perkeliama į būsimas sesijas.

Šių metų pavasario sesijoje Seime iš viso buvo patvirtinti 232 įstatymai, per visą nepriklausomybės laikotarpį nuo pat 1990 metų kovo 11-osios - apie 6,700 įstatymų. V. Gureckienė informavo, kad beveik 40 procentų į šio rudens sesijos programą įrašytų projektų yra parengta atskirų Seimo narių ir frakcijų, likusieji teikiami Vyriausybės bei parlamentinių komitetų ir komisijų. Paprastai pastariesiems yra teikiamas prioritetas sudarant sesijos darbų grafiką. „Atskirų parlamentarų ir frakcijų teikiami projektai svarstymo metu neretai sujungiami su Vyriausybės ir komitetų siūlomais projektais, be to, yra įtraukiami į opozicinių frakcijų darbotvarkes”, - aiškino V. Gureckienė.

Prezidentė Dalia Grybauskaitė pastebi aplinkos ministro Gedimino Kazlausko neveiklumą ir mano, kad jo darbą turėtų apsvarstyti valdančioji koalicija. „Ministro veikla per tuos dvejus metus demonstruoja neveiklumą. Jo darbas yra valdančiosios koalicijos atsakomybės klausimas, ir valdančioji dauguma turėtų apsvarstyti vieno iš savo ministrų darbą”, - tokią valstybės vadovės poziciją išsakė Prezidentės atstovas spaudai Linas Balsys. Prezidentė atkreipė ministro dėmesį, kad dėl reikalavimų nesilaikymo atliekų tvarkymo srityje kenčia ir žmonės, kurie yra priversti nuolat jausti blogą kvapą. Prezidentė pasigenda ir rezultatų pastatų atnaujinimo srityje.

Vilniaus miesto savivaldybės taryba rugsėjo 8 d. bendru sutarimu po pateikimo pritarė siūlymui netaikyti triukšmo ribojimų religinių apeigų metu, kai naudojami varpai ar kitos garsinės priemonės. Tokį prašymą Vilniaus miesto merui Viliui Navickui anksčiau buvo išsakęs kardinolas Audrys Juozas Bačkis, mat gyventojai yra skundęsi dėl pernelyg didelio garso, sklindančio iš maldos namų Aušros Vartų gatvėje. Galutinis sprendimas bus priimtas šį klausimą apsvarsčius komitetuose ir gavus dar vieną tarybos pritarimą.

Žydai švenčia 5771-uosius metus. Rugsėjo 8 d. vakarą viso pasaulio žydai pradėjo švęsti Naujuosius metus - Roš ha-Šana - bei skaičiuos 5771 metus nuo pasaulio sukūrimo. Kaip teigiama portale zydai.lt, pirmąją šventės dieną yra einama prie upės ar kito vandens telkinio ir, skaitant maldą, yra iškratomos drabužių kišenės - taip simboliškai išsivaduojama iš nuodėmių, kurias nusineša vanduo. Ateinančias 10 dienų žydai sinagogoje pūs šofarą - trimitą, padarytą iš avino rago. Šventinės vakariinės metu valgomi simboliniai patiekalai - apvali chala (baltos duonos pynutė) ir obuoliai, savo forma primenantys „apvalųjį stalą”. Šie patiekalai mirkomi meduje ir valgomi linkint „saldžių metų”. Rytų Europos žydai žuvį patiekia su visa galva ir ją valgo, vieni kitiems linkėdami „būti galvoje, o ne uodegoje”, teigiama portale zydai.lt. 2000-ųjų Lietuvos gyventojų surašymo duomenimis, žydams save priskyrė 4,007 gyventojai. Didžiausios žydų bendruomenės veikia Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje.

Izraelio ministras pirm. Benjamin Natanyahu ir Palestiniečių vadovas Mahmoud Abbas pas JAV Valstybės sekretorę Hillary Clinton nutarė, kad taikos derybos bus tęsiamos Egipte.

NYT

Rugsėjo 6 d. Lietuvos Krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė kartu su Lietuvoje viešėjusia Vokietijos kanclere Angela Merkel dalyvavo Lietuvos laivės gynėjų atminimo pagerbime Antakalnio kapinėse. Viešnia padėjo gėles prie memorialo Sausio 13-osios aukoms. Taip pat dalyvavo Lietuvos kariuomenės Garbės sargybos kuopos kariai.

Vokietijos Federalinės Vyriausybės Spaudos ir informacijos biuro nuotr.

KANCLERĖ REMIA NAUJOS AE STATYBAS LIETUVOJE

Vilnius, rugsėjo 6 d. (ELTA). Vokietijos kanclerė politiškai remia naujos atominės elektrinės statybas Lietuvoje ir žada dėti pastangas, kad projektas sulauktų investuotojų dėmesio.

Ji taip pat tikina, kad jau artėjančios Europos Vadovų Tarybos metu bus ieškoma, kaip Lietuvą ir Latviją integruoti į energetinę ES vidaus rinką. Apie tai Angela Merkel kalbėjo po susitikimo su Dalia Grybauskaite per bendrą spaudos konferenciją.

„Mes Vokietijoje visada, taip pat ir Ignalinos AE uždarymo fazėje, sakėme, jog palaikome, kad Lietuva statytų naują modernią atominę elektrinę, jeigu to nori. (...) Darysime viską, kad šis politiškai norimas ir mūsų remiamas statinys būtų pristatytas tam tikriems investuotojams”, - sakė A. Merkel.

Pasak Vokietijos kanclerės, energetinė situacija Lietuvoje nėra gera.

„Baltijos valstybės dar yra izoliuotos, nėra prijungtos

prie energetinės ES rinkos. Europos Vadovų Taryboje bus kalbama, kaip reikia integruoti Latviją, Lietuvą prie vidaus energetinės rinkos, ir džiaugiamės, kad Vokietijos komisaras Guenther Oettinger labai remia vidaus rinkos plėtojimą”, - kalbėjo A. Merkel.

A. Merkel sakė suprantanti Lietuvos norą diversifikuoti savo energetinius tiekėjus ir taip sukurti tvirtą pagrindą energetiniams tiekimams.

Baltijos regionas turės gynybos planus

Tuo metu Lietuvos vadovė pareiškė, jog po šešerių metų narystės NATO Baltijos regionas turės gynybos planus, ir viena iš šalių, kuri prie to prisidėjo, yra Vokietija.

„Diskusijos jau nuo praeito rudens prasidėjo ir vyksta, ir galiausiai realizuosis į tai, kad Baltijos regionas pagaliau po šešerių metų narystės realiai turės gynybos planus. Tai rimtas pasiekimas”, - sakė Prezidentė. „Viena iš šalių, kurių dėka Lietuva pagaliau turės realius gynybos planus, yra Vokietija. Šį rudenį, manau, tokį sprendimą priimsime”, - pridūrė ji.

Lietuvos valstybės vadovė teigė, jog mūsų šalies ir Vokietijos interesai sutampa tiek diskutuojant apie NATO ateitį, tiek apie ekonominį bendradarbiavimą Afganistano klausimais. Prezidentė pasidžiaugė, kad „Vokietijos kroviniai rado kelią per Klaipėdą į Afganistaną”.

Kalbėdama apie NATO strateginę koncepciją, kurią tikimasi patvirtinti per viršūnių susitikimą šį lapkritį Lisabonoje, Prezidentė pabrėžė siekianti bendrą ir visoms šalims naudingų sutarimų.

„Visų NATO šalių interesas, kad nauja NATO koncepcija būtų pritaikyta naujiems iššūkiams ir grėsmėms. NATO turi keistis, kaip ir gyvenimas, ir aplinkybės keičiasi”, - tvirtino D. Grybauskaitė.

Palankiai vertina bevizio režimo siūlymą Karaliaučiu

A. Merkel teigiamai atsiliepė apie bevizio režimo Karaliaučiaus sričiai siūlymus, nors iki bevizio režimo tarp Europos Sąjungos (ES) ir visos Rusijos, pasak jos, dar ilgas kelias.

„Apie Karaliaučiaus sritį yra kalbama ES, turi būti priimtas pakeistas reglamentas dėl to, kad Šengeno sutarties plotmėje turi būti pakeistos tam tikros teisės normos. Iš Lenkijos ateina šis noras, kad būtų bevizis režimas, ir iš tikrųjų gali viskas pakrypti teigiama linkme”, - sakė A. Merkel.

Lietuva yra pasiūliusi palengvintą sienos su Karaliaučiumi ir Baltarusija kirtimo režimą 30-50 kilometrų pasienio zonoje ir kol kas siūlymus atverti visą Karaliaučiaus sritį vertino skeptiškai. Prezidentė D. Grybauskaitė apie juos yra atsiliepusi kaip apie tam tikrą viešųjų ryšių akciją.

Bendroje spaudos konferencijoje su A. Merkel Lietuvos valstybės vadovė pabrėžė palaikanti europinę poziciją ir atkreipė dėmesį, kad Europos Komisija dar turi pateikti atsakymus į klausimus, ar Karaliaučiaus sritis atitinka visus beviziam režimui keliamus reikalavimus saugumo, sienos kirtimo, muitinių srityje.

Dėl bevizio režimo tarp ES ir Rusijos A. Merkel ir D. Grybauskaitė kalbėjo vienu balsu - „iki to dar labai ilgas kelias”.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor
2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

NELAIMINGOJI LIUBLINO UNIJA

Teko sutikti lietuvių, kurie apie šią sąjungą, istorikų pavadintą lotynišku pavadinimu unija, nieko nežino. Tačiau daugeliui mūsų ši sąjunga primena mūsų tautos nelaimę. Lenkų spaudoje, kai šiemet buvo minima Žalgirio mūšio 400 metų sukaktis, būta vėl užuominų apie tą sąjungą.

Ta lietuvių karta, kuri mokyklas lankė 1940-1990 metais, Lietuvos istoriją žinojo tik marksizmo-leninizmo šviesoje. Lenkija siūlydavo Lietuvai Vilnių, jei bus sugrąžinta sąjunga su Lenkija.

XVI amžiuje Lietuvos kunigaikštija patyrė dažnus Maskvos puolimus prieš Lietuvos žemes. Lietuvos bajorai, turėję glaudžius ryšius su Lenkija, prašydavo karinės pagalbos prieš Maskvą. Bet lenkai tuoj pasiūlydavo sąjungos sudarymą. Jogailos vedybos su Jadvyga buvo pavyzdžiu, bet Vytautas tokiai sąjungai buvo griežtai priešingas. Lenkijos reikalavimai: vienas valdovas, viena valstybė, vienas Seimas, vieni pinigai ir bendra siena. Lietuva su tokia „unija” nesutiko, nes tai reškė Lietuvos prijungimą prie Lenkijos.

Bet lenkų karalius Žygimantas Augustas pasiuntė raštą Lietuvai, kad jie atsiųstų delegaciją į konferenciją Liubline 1568 m. gruodžio 30 d. Lietuviai pareikalavo rašto, kad jie nebus prievartaujami. Gavę tokį raštą iš karaliaus, visas Lietuvos Seimas nuvyko, bet neposėdžiavo vienoje salėje su lenkais. Laikėsi kitoje salėje ir savo nutarimus perdudoavo į lenkų salę. Lenkai pakartojo savo senąjį siūlymą – visišką Lietuvos prijungimą prie Lenkijos. Lietuviai nesutiko. Tada lenkai pareikalavo karaliaus, kad jis įsakytų lietuviams ateiti į lenkų salę bendram posėdžiui. Kitą dieną karalius pakluso lenkų norui ir įsakė lietuvių delegacijai 1569 m. vasario 29 d. ateiti pas lenkus. Tačiau kitą dieną lenkai salėje lietuvių nesulaukė. Jie nakčia išvyko į Vilnių.

Lenkai buvo įširdę. Lietuviai paliko tris savo atstovus pranešti, kad nesidėrės dėl politinės sąjungos sudarymo. Lenkai pareikalavo, kad karalius testų sąjungos sudarymą savo autoritetu, be lietuvių. Karalius pakluso lenkų valiai ir patvirtino 1569 m. kovo 24 d. Liublino aktą nedalyvaujant lietuviams, bet pareiškė, kad atsisako paveldėjimo teisių Lietuvoje ir perleidžia lietuvių bajorams.

Vyko aštrūs ginčai. Pagaliau lietuviai sutiko priimti lenkų reikalaujamą sąjungos akto tekstą. Tada lenkai pradėjo reikalauti sugrąžinti žemes, kurias Lietuva „neteisėtai” valdžiusi. Po ilgų ginčų lietuviai vėl atvyko birželio 6 d., bet ir tada į posėdžius sulenkais nėjo – Žygimantas Augustas vaikščiojo nuo lenkų pas lietuvius, norėdamas suderinti nesutarimus.

Lietuviams vadovavo Žemaičių seniūnas Jonas Chodkevičius ir vicekancleris Eustachijus Valavičius. Taip be jokių sutarimų su lenkais buvo prasitampyta iki birželio pabaigos. J. Chodkevičius birželio 27 d. pasakė gaudžią kalbą, maldaudamas Žygimantą Augustą neskriausti savo tėvų krašto, maldavo ašarodamas, net atsiklaupdamas, suklupo ir visi Lietuvos atstovai. Net daugelis lenkų apsiašarojo. Po to lietuviai dar 3 valandas tarėsi ir pagaliau pranešė, kad sutinka priimti visus lenkų paruošto akto nuostatus. Prasidėjo priesaika, padėkos pamaldos ir liepos 1 d. buvo formaliai patvirtinti Liublino unijos aktai. *(Liublino unijos tekstas viršuje)*

S. Tūbėnas

LIETUVAI PRIMESTO LIUBLINO AKTO TEKSTAS

Liublino unijos aktu paprastai vadinamas liepos 1 d. Lietuvos luomų aktas, kuriame surašyti visi unijos nuostatai. Tačiau be jo dar buvo Lenkijos luomų aktas, luomų priesaikos tekstai, Žygimanto Augusto anų aktų patvirtinimas, datuotasis liepos 4 ir 11 ir minėtoji Žygimanto Augusto liepos 29 d. kalba, lietuviams prašant duota raštu, kaip autentiška unijos aktų interpretacija.

Pagrindinio Lietuvos unijos akto — Lietuvos luomų akto — turinys yra toks:

Pirmiausia išvardijami visi dalyviai, ponų tarybos nariai, seimo atstovai ir 3 Vilniaus miesto atstovai. Jie visų D. L. K-tijos gyventojų vardu pareiškia, kad susirūpinę savo valstybės gerove ir prisimindami protėvių kadaise su Lenkų karalija sudarytą sąjungą bei susijungimą, daug kartų kreipęsi į savo valdovus prašydami pagelbėti anuos aktus bei nutarimus įvykdyti. Toliau sakoma: **§ 3** — „Nuo šiandien Lenkijos karalija ir D. L. K-tija jau yra vienas nedalomas vienalytis kūnas, o taip pat vienalytė, viena ir bendra Respublika, kuri iš dviejų valstybių ir dviejų tautų susidėjo ir susijungė į vieną tautą ir vieną valstybę”. **§ 4** skelbia, kad sujungtosios valstybės turės visada vieną bendrą valdovą, abiejų tautų kartu renkamą Lenkijoje ir karūnuojamą Krokuvoje. Jei kuri pusė į elekciją neatvyktų, tai išrinkimo negalį sutrukdyti. Per karūnaciją Krokuvoje naujasis valdovas turįs būti paskelbtas ir Lenkijos karaliumi ir Lietuvos didžiuoju kunigaikščiu. **§ 5** — negalį būti jokios elekcijos, jokių didžiuoju kunigaikščiu pakėlimo iškilmių Lietuvoje. **§ 6** — Jei Žygimantas Augustas turėjęs

kokias paveldėjimo teises į D. L. K-tiją, tai jos negalį trukdyti elekcijos, nes tas teises jis perleidęs Lenkijos karūnai, pastebėdamas, kad ji neapleisianti nei jo paties, nei jo ipėdinių, jei Dievas jų duos, kad jie bus garbingai aprūpinti, jei nebūtų pakviesti į sostą. **§ 7** — naujai išrinktas valdovas abiejų kraštų teises bei privilegijas turįs tvirtinti vienu bendru aktu. **§ 8** — seimas ir senatas bus bendras, toks, koks dabar yra Lenkijoje. **§ 9** — abiejų valstybių luomai pasižada vieni kitus remti, kad valdovas nesumažintų abiejų valstybių privilegijų, dignitorijų, teismų ir pn. **§ 10** — visų dabartinių Lietuvos urėdų bei dignitorių priesaikos lieka galioje, o ateityje jos turi būti duodamos karaliams ir Lenkijos karūnai. **§ 11** — visi turį vieni kitiems duoti paramą, viską laikydami bendru reikalu. **§ 12** — visos sutartys daromos ir delegacijos į užsienį siunčiamos tik bendrai. Jei anksčiau buvę padaryta kokių sutarčių, kurios būtų kenksmingos kuriai pusei, jos negalį likti galiojančios. **§ 13** — Lenkijos ir Lietuvos piniginis vienetas ir pagal vardą ir pagal vertę turįs būti nustatytas vienodas. **§ 14** — bet kokius Lenkijoje ir Lietuvoje ant kelių imamus muitus Jo Karališkoji Didenybė panaikins. **§ 15** — bet kokie Lietuvoje veikę nuostatai, kurie draudė lenkams įsigyti ten dvarus, būsią panaikinti, kaip priešingi teisei, teisingumui, broliškai meilei bei unijai, kad toliau tiek lenkui Lietuvoje, tiek lietuviui Lenkijoje būtų galima dvarų laisvai įsigyti bei valdyti pagal atitinkamo krašto teises. **§ 16** — karaliaus Aleksandro ir Žygimanto Augusto privilegijos, duotos prieš šį unijos aktą, turį likti galioje, tačiau

jie pastebi, kad D. L. K-tija pasilaikys pilną savo titulą, visas dignitorijas bei padėtis savo luomų, kaip kad sakoma Aleksandro privilegijoje, laikant, kad tai nesukels jokio skilimo ar abiejų valstybių unijos išardymo. **§ 17** — ateity karalius nešauks atskirų Lenkijos ir Lietuvos seimų, bet tik bendrus Lenkijoje, tokioje vietoje, kurią karalius ir abiejų valstybių senatoriai ras tinkamiausia. **§ 18** — visi urėdai ir dignitorijos ateity bus dalijamos Lietuvoje tik tiems, kurie prisieks karaliams ir nedalomam kūnui — Lenkijos karūnai. **§ 19** — Lietuvoje nebus vykdoma dvarų egzekucija. Jeigu kas valdytų koki dvarą gautą iš didžiojo kunigaikščio kaip įkaitą ar dovaną, net neturėdamas atitinkamo dokumento, jei taip valdo nuo senų laikų, tokie dvarai turį likti jų valdytojų valdomi. Betgi nuo dabar dalijimas dvarų, skirtų valdovo pragyvenimui, esąs panaikinamas. Jei ateity kokie didžiojo kunigaikščio domenai ar bajoriškai dvarai pereis į kategoriją dvarų, skirtų karaliaus pragyvenimui, Jo Karališkoji Didenybė galįs juos dalyti lenkams ar lietuviams bajorams, kad patrauktų juos karinei tarnybai. Iš Maskvos okupacijos susigrąžintieji dvarai turį būti grąžinti jų valdytojams, o jei už juos tie jau bus gavę koki atlyginimą, tai jie turį būti priskirti prie karaliaus išlaikymui skirtų dvarų. Pabaigoje sakoma, kad Lenkijos karalystė ir D. L. K-tija turį būti viena valstybė. Jei kas šią sutartį laužytų, būtų abiejų tautų priešas, o sugriauti to negalįs nei karalius, nei jokie luomai, nei abiem pusėms sutariant, nei vienašališkai. Visa tai tvirtindami jie prikabinę savo antspaudus.” *LE, XVI t., 335 psl.*

BELGIJOS ŽYDAI REIKALAUJA ATSTATYDINTI

Europos Sąjungos prekybos komisaras rugsėjo 8 d. dar kartą buvo apkaltintas antisemitizmu, o Belgijos žydų bendruomenės atstovas pareikalavo, kad šis pareigūnas būtų atstatydyntas. Komisaras Karel De Gucht sulaukė gausios kritikos, kai užsiminė apie didelę „žydų lobistų” įtaką JAV politikoje, taip pat nusi-skundė, jog su daugeliu žydų sunku „racionaliai” kalbėtis apie Artimųjų Rytų konfliktą.

„Laikau tai neapykantos kurstymu”, - Belgijos žydų organizacijų vadovas Maurice Sosnowski sakė dienraščiui „Le Soir”.

Pasak jo, jeigu Europos Komisijos pirmininkas Jose Manuel Barroso „jaučia esąs

JAV GALI SUSTABDYTI RUSIJOS IR PRANCŪZIJOS DERYBAS DĖL „MISTRAL”

Rusijos ir Prancūzijos derybose dėl laivo „Mistral”, nuo kurio gali kilti sraigtasparnis, pirkimo rusų kariuomenei kilo nemažai problemų, dėl kurių kyla grėsmė sandoriui, rašo newsru.com, remdamasi *Interfax* ir *Le Figaro*.

Derybų dalyviams artimas šaltinis pavadino susiklosčiusią situaciją „labai sudėtinga”.

Be kita ko, sutrukdyti deryboms gali ir JAV. Prancūzų laivuose, nuo kurių gali kilti sraigtasparniai, įtaisytos amerikiečių gamybos elektroninės sistemos. Jos būtinos, duodant komandas ir priimant informa-

atsakingas dėl moralinių vertybių, kurioms jis atstovauja, jam derėtų nedelsiant atstaty-dinti De Guchtą”. *LRT*

cija. Tai nesusiję su ginkluote, t. y. būna laive ir tokiu atveju, jei jis parduodamas be ginklų.

Todėl Jungtinės Valstijos gali pasinaudoti esamais tarptautiniais susitarimais ir pareikalauti uždrausti eksportuoti kai kuriuos JAV pagamintus prietaisus.

Be to, kai kurios šalys baiminasi dėl savo saugumo, jei Rusija įsigytų šiuolaikinių laivų, nuo kurių gali kilti sraigtasparniai.

Sandoriui kategoriškai prieštarauja Baltijos šalys, Gruzija ir Lenkija.

Europos parlamento narių grupė netgi pasiūlė priimti rezoliuciją, kuri išreikštų protestą prieš sandorį.

Sandoriu nepatenkinti ir JAV atstovai.

V.ADAMKAUS DEKRETAS DĖL V.JAKUNIN APDOVANOJIMO PRIEŠTARAUJA KONSTITUCIJAI

Kadenciją baigusio prezidento Valdo Adamkaus dekretas, kuriuo ordinu apdovanojamas buvęs Rusijos susisiekimo viceministras Vladimir Jakunin, siejamas su SSRS slaptosiomis tarnybomis, prieštarauja Lietuvos Konstitucijai bei Ordinų, medalių ir kitų pasižymėjimo ženklų įstatymui. Tokį sprendimą rugsėjo 7 d. paskelbė Konstitucinis Teismas, nagrinėjęs grupės parlamentarų kreipimąsi, kuriame teigiama, jog Rusijos pilietis apdovanojamas nesant užsienio reikalų ministro siūlymo, nenurodant jo nuopelnai, jis apdovanojamas ordino laipsniu, kuris atsirado tik po keturių dienų nuo apdovanojimo.

Pats prezidentas V. Adamkus nekvestionuoja Konstitucinio Teismo sprendimo ir teigia norįs susipažinti su jame išdėstytais argumentais. „Jeigu yra sprendimas padarytas, tai aš neturiu jokio komentaro. Konstitucinio Teismo sprendimas yra sprendimas, viskas. Negaliu nieko komentuoti, nežinau, kodėl jie padarė vienokį ar kitokį sprendimą, aš iš jūsų pirmą kartą girdžiu. Koks sprendimas yra, toks jis turi būti priimtas, laikomas teisingu“, – teigė V. Adamkus.

Konstitucinio Teismo nutarime teigiama, kad V. Jakunin apdovanojimas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino Komandoro kryžiumi neatitiko egzistuojančio teisinio reguliavimo, mat minimo pavadinimo ordino laipsnis tuo metu teisiškai dar neegzistavo.

Konstatavęs, kad prezidento dekretas prieštaravo Ordinų, medalių ir kitų pasižymėjimo ženklų įstatymui, Konstitucinis Teismas taip pat pripažino, kad jis prieštaravo konstituciniam teisinės valstybės principui bei Konstitucijos nuostatai, kad prezidentas daro visa, kas jam pavesta Konstitucijos ir įstatymų. „Prezidentas, įgyvendindamas Konstitucijos 84 straipsnio 22 punkte įtvirtintą įgaliojimą skirti valstybinius apdovanojimus ir dėl to išleisdamas dekretą, yra saistomas iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylančio reikalavimo skirti tik tokius valstybinius apdovanojimus, kurie yra nustatyti galiojančiame įstatyme“, – rašoma pranešime spaudai.

Konstitucinis Teismas pažymėjo ir tai, kad 1992 m. lapkričio 2 d. įsigaliojus Konstitucijai įstatymų leidėjui atsirado pareiga užtikrinti, kad su valstybiniais apdovanojimais susiję teisiniai santykiai būtų regu-

liuojami taip, kaip reikalaujama pagal Konstituciją. Tuo tarpu 1991 m. priimtame Ordinų, medalių ir kitų pasižymėjimo ženklų įstatyme valstybės apdovanojimų srityje tam tikri įgaliojimai priskiriami nebeegzistuojantiems pareigūnams ir institucijoms – Aukščiausiosios Tarybos pirmininkui ir šios institucijos prezidentui.

Į Konstitucinį Teismą prašydami ištirti, ar prezidentas V. Adamkus 2002 m. apdovanojamas Rusijos pilietį V. Jakunin nenusižengė Konstitucijai, kreipėsi grupė parlamentarų, tarp kurių konservatoriai Rytas Kupčinskas, Saulius Pečeliūnas, Darbo partijos atstovė Loretą Grauzinienė, „tvarkietis“ Valentinas Mazuronis.

Seimo nariai teigė, kad V. Jakunin apdovanojamas ordinu, kuris tuo metu neegzistavo. Kaip žinoma, V. Jakunin buvo apdovanojamas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino Komandoro kryžiumi, nors tokio laipsnio ordinas atsirado tik po keturių dienų nuo dekreto įsigaliojimo – tai yra tada, kai Seimas priėmė reikiamą įstatymą ir pakeitė ordinų laipsnių pavadinimus: iš 3-iojo laipsnio ordino į Komandoro kryžiaus.

Parlamentarai, be kita ko, teigė, jog pagal įstatymus užsienio valstybių piliečiai gali būti apdovanojami tik tuo atveju, jeigu juos apdovanoti siūlo užsienio reikalų ministras, tačiau tarp dokumentų esą nerastas nei ministro siūlymas, nei užsienio valstybės piliečio pristatymas.

Buvusi Prezidento kanceliarijos Valstybės apdovanojimų skyriaus vedėja Zita Andrijonienė savo tarnybiniame pranešime, datuotame 2008 m. liepos 2 d., rašė, jog apdovanojamų asmenų sąrašą, tarp kurių buvo minima ir Jakunin pavardė, pateikė Užsienio politikos grupė, kuriai vadovavo prezidento patarėjas užsienio politikos klausimais **Albinas Januška**.

Z. Andrijonienė taip pat teigė, kad jos parengtame dekreto projekte buvo nurodyti tuo metu galiojančiame įstatyme įrašyti ordinų pavadinimai, tačiau derinant dokumento projektą, pasak jos, buvo gautas žodinis patarėjo A. Januškos nurodymas pakeisti ordinų ir laipsnių pavadinimus naujais valstybinių apdovanojimų ir jų laipsnių pavadinimais, kurie buvo įrašyti tuomet Seimo dar svarstomame Lietuvos Respublikos apdovanojimų įstatymo projekte.

Prezidentas V. Jakunin ap-

Paminklo Dovainonyse, Kaišiadorių rajone, pastatymo iniciatoriai (iš kairės) – Vytautas Sidaras, Birutė Zakarauskienė, Antanas Sidaras.

G. Markevičiaus nuotr.

PAMINKLAS KOMUNIZMO AUKOMS

Svarbiausias kraštiečių šventės momentas, šventos dovainoniečių rugsėjo 3-ąją, buvo paminklinio akmens, skirto komunizmo aukoms atminti, pašventinimas. Po šv. Mišių, kurias aukėjo Rumšiškių parapijos klebonas Kazys Gražulis, žmonės susirinko prie rausvo granito riedulio, prigludusio simboliškoje vietoje – ties Dovainonių sankryža. „Mūsų krašto žmonės buvo išblaškyti Sibiro platybėse, žuvo kovodami su atėjūnais, – kalbėjo buvęs tremtinys Vytautas Sidaras, vienas iš paminklo pastatymo iniciatorių. – Šis paminklas vienija visus mūsų krašto žmones, kai kurių iš jų net palaidojimo vieta nėra žinoma.“ Jis papasakojo apie 1945 m. vasario 16 d. Prano Genevičiaus suorganizuotą Dovainonių partizanų būrį „Tėvynės aukuras“, jo kovą ir paskutinių būrio partizanų sunaikinimą 1946 m. rudenį. V. Sidaras išvardijo žmones, padėjusius pastatyti paminklą, paaugojusius pinigų: ūkininkas Robertas Šimanskas savo transportu atgabeno akmenį,

dovanojo už nuopelnus skatinant Lietuvos ir Rusijos dialogą. Kadenciją baigęs valstybės vadovas **V. Adamkus yra teigęs, kad ordiną tuometiniam Rusijos susisiekimo viceministrui įteikė kaip atsaką už tais pačiais metais iš jo gautą šv. Andrejaus žvaigždę**, suteiktą už indėlį į tarptautinio dialogo bei taikos plėtrą.

Šiuo metu Rusijos geležinkelio bendrovei vadovaujantis V. Jakunin Lietuvoje vertinamas prieštarai. Žiniasklaida ne kartą skelbė, kad V. Jakunin praeityje galimai užėmė aukštas pareigas SSRS specialiosiose tarnybose.

delfi.lt

Arnoldas Pševaluckas jį apdailino ir iškalė paminklinį užrašą „Komunizmo aukoms atminti – Lietuvos partizanams, politiniams kaliniams ir tremtiniais“, kelias šimtines ar dešimtines litų paaugojo per 30 dovainoniečių.

Mokytoja Birutė Zakarauskienė, paminklo pastatymo idėjos autorė (ji, beje, yra partizano Prano Genevičiaus sesuo), išvardijo keletą partizanų pavardžių ir klausė žmonių, gal kas žino daugiau apie šių kovotojų likimus: tai partizanai Jarmalas Juozas, Paškevičius Pranas, broliai Urbanavičiai Bronius ir Klemensas, Valiūnas Pranas.

Prie paminklo buvo padėtos gėlės, uždegtos žvakelės, Dovainonių mokyklos penktokė Jogailė Markevičiūtė padėklavo Kazio Bradūno eilėraščių „Paminklas“.

Per šias iškilmes ne kartą nuskambėjo pamąstymai, **ar reikalingas toks paminklas**, juk Lietuvoje per nepriklausomybės dvidešimtmetį pastatyta daug kryžių ir paminklų pokario aukoms pagerbti. Vis dėlto jau vien tokio klausimo pateikimas rodo, kad išgy-

vename vertybių krizę – juk klausiamo, ar verti pagarbos žmonės, atidavę savo gyvybes už tautos laisvę. Štai kodėl dar apmaudžiau klausytis B. Zakarauskienės pasakojimo, kaip jai teko argumentuoti paminklo įrašą, nes **žodžiai „Komunizmo aukoms“ kažkodėl nepatiko vietos valdžiai**, o partizanų, apie kuriuos mokytoja norėtų sužinoti daugiau, pavardžių sąrašui vietos neatsirado nei vietos bibliotekoje, nei kultūros namuose. Knygoje „Daugel krito sūnų...“ paskutinis Lietuvos partizanų vadas Adolfas Ramanauskas – Vanagas rašė: „Mūsų bendras pageidavimas buvo tas, kad tuomet, **kai Lietuva atgaus laisvę, kiekviename mieste lyje, toje vietoje, kur buvo išniekinti partizanų lavonai, būtų pastatytas kryžius ir paminklas**“.

Kiek dar Lietuvos miestelių, kurių aikštės ir vyresni gyventojai mena šurpius išniekintų Tėvynės patriotų lavonų vaizdus, negali suklupti prie kančios ir prisikėlimo vilties simbolio – kryžiaus, skirto Laisvės kovotojų atminimui?

Gintaras Markevičius

PRASIDĖJO ŽYGIS ŽIRGAIS PRIE JUODOSIOS JŪROS

Rugsėjo 8 d. Senuosiuose Trakuose prasidėjo „2000 km istorijos“ žygis žirgais prie Juodosios jūros. Dešimt raitelių ant žemaitukų žirgų su lydinčia komanda leidosi į keturiasdešimties parų žygį per buvusias Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės žemes.

Iš Trakų Baltarusijos sienos link pasukę raiteliai Lietuvos teritoriją keliaus dar tris dienas. Lietuvos–Baltarusijos sieną šalia Norviliškių numatyta kirsti rugsėjo 11 d. rytą. Per dieną planuojama nujoti po 50 kilometrų.

Į Vytauto gimtinę išlydėti žygio dalyvių atvyko raitelių šeimos nariai bei draugai. Senųjų Trakų Kęstučio pagrindinės mokyklos bendruomenės nariai raiteliams įteikė Vytauto Didžiojo gimtines žemes.

Drąsiam iššūkiui pasiryžo 8 vyrai ir 2 moterys. Neprofesionalūs raiteliai joja žemaitukų veislės žirgais, kurie garsėja savo ištverme ir užsispyrimu. Istoriniai šaltiniai teigia, kad būtent tokiais arkliais jojo ir Vytautas Didysis.

ELTA

ALGIRDO MYKOLO BRAZAUSKO ATMINIMUI

Praėjus dviems mėnesiams po Lietuvos Respublikos prezidento Algirdo Brazausko išėjimo į Anapilį, aišku, kad mūsų valstybėje vis dar nesugebama pasakyti tiesos žodžio ir visapusiškai įvertinti aukščiusiųjų valstybės vadovų, jiems pasitraukus iš mūsų gyvenimo.

O lyginant su tuo, kaip į amžiną kelią Lietuvoje išlydimi krašto nepriklausomybės siekę partizanai, disidentai, Sąjūdžio pirmeiviai, suprant, kad tomis atsisveikinimo dienomis dažnai viskas yra supainiojama. Kovotojai už nepriklausomybę, kuriuos laisvę mylintis kraštas turėtų pagerbti, yra užmirštami ar palydimi tylomis, o laisve ir jos simboliais abejojusieji yra vadinami nepriklausomybės kūrėjais.

Žinoma, valstybės vadovų išėjimas į Anapilį turi būti didingas. Tokią akimirką pagerbdama buvusį šalies vadovą, valstybė rodo pagarbą ir sau. Ir kiti vadovai į paskutinę kelionę bus, matyt, palydėti taip pat iškilmingai kaip ir prezidentas A. Brazauskas. Žinoma, vengiant tų nemalonių nesusipratimų su Bažnyčia, kurie lietė tikriausiai daugiau Bažnyčios požiūrį į asmenį ir jo gyvenimą nei į prezidentą. Bet sukūrusi gražią ceremoniją, kaip pagerbti buvusius vadovus, valstybė turi pagalvoti, kaip amžinojo poilsio palydėti ir tuos, kurie kovojo dėl šalies nepriklausomybės, nes šie žmonės Lietuvos laisvei nusipelnė galbūt daugiau nei kai kurie politikai.

Vis dėlto, atsisveikinant su aukščiausiais šalies vadovais kai ką galima padaryti ir kitaip. Kodėl tą dieną, išskyrus retas išimtis, sakoma tik pusė tiesos apie išeinančius į Anapilį, skirtingai nei demokratinėse šalyse? Išėjus A. Brazauskui pasijutau lyg gyvenčiau anais laikais, kai viešąją erdvę užpylė lavina liaupsių buvusiam šalies vadovui, užmirštant, kad išėjo ne angelas, o žmogus, turėjęs silpnybių ir paklydimų, daug prisidėjęs ne tik prie to, kad Lietuva taptų modernia valstybe, bet ir prie to, kad tai būtų valstybė, kurioje paprastai žmonės pasigenda teisingumo.

Kaip ir bet kurio kito valstybės vadovo, išdirbusio šiose pareigose ilgus metus, A. Brazausko nuopelnai savo kraštui yra dideli. Juo labiau, kad tai buvo politikas, kuris tiesiog dominavo Lietuvos politiniame gyvenime 20 nepriklausomybės metų kartu su savo nuolatinio oponentu V. Landsbergiu, tarsi dvigalvis Janusas. Bet net ir primenant šiuos nuopelnus valstybei, net ir tomis dienomis, kai apie išėjusįjį derėtų sakyti tik gera, reikėjo atsisakyti pagundų bandyti perrašyti Lietuvos naujausiųjų laikų istoriją. A. Brazauskas pagal savo sąžinę ir įsitikinimus dirbo Lietuvos valstybei, **tačiau tikrai nebuvo nepriklausomybės kūrėjas.** Ja dar Sąjūdžio metais abejojo, o tada ir trispalvę yra pavadinęs labai nepagarbiai.

Bet tai buvo komunistų partijos veikėjas, kuris nepasitraukė nuo scenos Katedros aikštėje suplevėsavus pirmoms trispalvėms Sąjūdžio mitinge. Ir vėliau, kai kitame mitinge Vingio parke organizatoriai išskleidė trispalvę visiškai netikėtai partijos atstovui tiesiai virš galvos. Organizuojant šį mitingą teko susidurti su didžiuliu spaudimu iš sovietinės valdžios, siekusios užkirsti bet kokią kelią trispalvės atsiradimui. Sakytą, jog toks yra ir A. Brazausko noras.

A. Brazauskas laiku ir vietoje padarė kitą lemiamą politinį žingsnį: per Sąjūdžio steigiamąjį suvažiavimą paskelbė apie Katedros grąžinimą tikintiesiems ir nesipriešino Sąjūdžio keliui į nepriklausomybę. Be to, suvokdamas, kad laisvės nuotaikų apimta Lietuvos komunistų partija, pririšta prie Maskvos, neišgyvens, siekė partijos savarankiškumo. O vėliau jau tapo ir ilgamečiu nepriklausomos Lietuvos vadovu.

Ir vis dėlto, turbūt ne šie žingsniai nulėmė žmonių simpatijas. A. Brazauskas daugelio iš mūsų širdyse visų pirma išliks kaip žmoniškas politikas. Toks, kokių Lietuvos politiniame gyvenime yra tikrai nedaug, juo labiau aukščiausiose postuose, kur veši arogancija ir nepagarba žmogui. Tai buvo prezidentas ūkininkas, sugebantis pateikti savo idėjas žmonėms suprantama

kalba, daug kuo besidomintis, išgyvenantis dėl savo krašto ir tuo artimas paprastam lietuviui.

Šis ūkininkas sovietiniais metais pastatė ir daug pramonės objektų, vienam iš kurių tikrai galėtų būti suteiktas A. Brazausko vardas. Bet toks aktyvus požiūris į ūkį ir statybas jau nepriklausomybės metais, ypač po to, kai jis antrą kartą tapo premjeru (sustiprintas ir žmonos Kristinos Brazauskienės energija bei norais, kuriems, matyt, prezidentas A. Brazauskas nesugebėjo atsisipirti) privedė prie vieno didžiausių skaudulių Lietuvos gyvenime. Aukščiausieji šalies vadovai ar jų šeimos, aplinkos nariai **ėmė tvarkytis šitoje valstybėje kaip nuosavame ūkyje** ir tie, kas turėjo tarnauti valstybei bei jos žmonėms, tapo šio krašto šeimininkais bei jo pelningų objektų savininkais. Vienu iš prichvatizacijos proceso simboliu tapo viešbutis „Draugystė“.

Būtent todėl tiek daug žmonių pasipiktino, kai K. Brazauskienė kreipėsi paramos ir pagalbos į valstybę. Žmonės tiesiog nežino tiesos ir labai norėtų ją sužinoti. Ar ši šeima gyveno pagal pajamas, ar turi pagrindo tos kalbos apie pasakišką jos praturtėjimą per tuos metus, kai A. Brazauskas buvo valdžioje. O gal visa tai yra tik mitas?

Viena yra aišku - be A. Brazausko pagalbos K. Brazauskienė nebūtų tapusi „Draugystės“ viešbučio savininke. O vėliau be savų socialdemokratų ir kai kurių kitų Vilnių valdžiusių partijų įsikišimo bevertė aikštelė prie viešbučio, kur nieko bet kuriam kitam eiliniam Lietuvos piliečiui neleista statyti, nebūtų tapusi gigantiškos statybos aikštele. Ypač po to, kai Vilniaus valdžia netikėtai pakeitė anksčiau Nacionalinį stadioną stačiusią bendrovę į tą pačią, kuri jau turėjo statyti K. Brazauskienės objektą. Įdomu, kad abu darbai nutrūko, kai baigėsi socialdemokratų vyriausybės skirtos lėšos Nacionalinio stadiono statybai.

Net jeigu buvusios bevertės aikštelės vietoje neišaug pastatas, priklausantis K. Brazauskienei, šis žemės sklypas tapo nešančiu jai milijonus. Žmonės tada ir klausia: kam reikia skirti būstą ir rentą K. Brazauskienei po vyro mirties, jeigu ši jau anksčiau savimi pasirūpino.

Bet kyla klausimas, kas yra ta įstatyme įtvirtinta prezidento našlės teisė į būstą ir į rentą. Ir ar būstas turi būti brangus namas Turniškėse, o ne, pavyzdžiui, gerai įrengtas

Vladimir Jakunin „už nuopelnus Lietuvai“ 2002 m. buvo apdovanotas Gedimino ordino Komandoro kryžiumi. Pagal Ordinų, medalių ir kitų pasižymėjimo ženklų įstatymą, dar 2002 metais toks apdovanojimas nebuvo numatytas.

ELTA

butas ponios norimoje vietoje. Jeigu tai yra renta, ar ji būtinai turi būti paskirta, o gal turi būti skiriama tik tam, kam tikrai reikia. **Juk nepriklausomybės Akto signatarai savo rentą pasiėmė ne visi.** Tie, kurie turi kitų pajamų, jos atsisakė. Netgi ne visi, atrodo, ir sklypus ėmė, nors tokie, deja, yra laikomi keistuoliais. Jų vardus auksinėmis raidėmis būtų galima įrašyti Lietuvos istorijoje kaip turėjusių galimybę gauti turto, bet jo neėmusių.

O kaip tada su K. Brazauskiene, panorėjusia gauti to, kas jai priklauso pagal įstatymą? Gal viena turtingiausių Lietuvos moterų, kurios kapitalas nežinia kaip yra sukauptas, galėtų ir neimti iš valstybės tų šešių ar daugiau tūkstančių litų, kaip jai priklauso pagal įstatymą. **Bet ar gali ji viso to atsisakyti, jeigu nevengė imti iš valstybės ir tada, kai mūsų įstatymai neleido:** praturtino save apeidama įstatymą, kaip buvo su jau minėta statybų aikštele prie „Draugystės“ viešbučio, o viena jos byla dėl valgyklos „Šešupė“ privatizavimo sulaukė ir senaties. Kaip tik tada, kai valdžioje buvo A. Brazauskas.

Panašus klausimas kyla ir požiūryje į A. Brazausko atminimo įamžinimą. Iki šiol apie tai daugiausia kalba jo partijos nariai, bet toks klausimas turėtų rūpėti ir valdžiai, ir eiliniams piliečiams.

Šis politikas jau buvo pagerbtas iškilmingai išlydint jį Anapilį. Ar nereikėtų dabar stabtelėti su įvairiomis iniciatyvomis pavadinti A. Brazausko vardu kad ir tiltus, kurių gali ir nepakakti vėliau visiems šalies vadovams. Stabtelėti ir visapusiškai įvertinti tai, kas buvo padaryta ir kas atsitiko Lietuvoje per jo valdymo metus. Prisimenant ne tik tą gera, apie ką tiek daug buvo kalbėta tomis dienomis, kai atsisveikinta su A. Brazausku, bet neužmirštant

ir kitos jo gyvenimo bei veiklos pusės.

Reiktų prisiminti EBSW, kitų finansinių grupuočių, bankų, palaikomų tuometinės valdžios, klestėjimą ir žlugimą, privatizacijos (prichvatizacijos) sandėrius, iš kurių stambiausi buvo „Lietuvos dujų“, Vakarų skirstomųjų tinklų ir „Alitos“. Tačiau buvo daug ir kitų. Buvo sprendimai dėl „Rubikono“, o taip pat daugybė sandorių valdžios statyboms visoje Lietuvoje, atiduotų tai pačiai statybos kompanijai, globotai A. Brazausko.

Privatizuotų įmonių savininkai ir šiandien gali jaustis tvirtai, **bet sprendimus, žalingus valstybei ir piliečiams padarė tada vadovavę šaliai politikai ir jų atsakomybė neturėtų būti užmiršta, net jeigu daugeliui tų bylų jau atėjo senatis.** Jas reikia įvertinti tam, kad susidarytumėm visapusišką to meto Lietuvos vaizdą ir suprastumėm, kodėl dabar mūsų valstybė tapo tokia. O politikus ir kitus nusipelnčius savo valstybei asmenis tikrai suspėsime pagerbti.

Svarbiausia - ateinančioms kartoms nepasiųsti blogo ženklo, kad šių dienų Lietuvoje, kuri bando vaduotis iš aukščiausiųjų valstybės pareigūnų ir politikų korupcijos, tie, kurie dėjo prichvatizacijos politikos pamatus, yra laikomi didvyriais. O jeigu šie žmonės tokie nebuvo, jų atminimo įprasminimas juo labiau reikalauja išsiaiškinti tiesą. **Jeigu Seimas priims įstatymą dėl neteisėtai įgyto turto konfiskavimo, netrukus turėtų paaiškėti, kas yra kas.** Ir nekeista, kad vos tik prabilus apie šį įstatymą, žmonės iš karto prisiminė „Draugystės“ viešbutį, kurio vardas, kaip vieno iš ryškiausių neteisinguo mūsų valstybėje simbolių, neišvengiamai lydės ne tik K. Brazauskiene, bet ir A. Brazauską, šalia jo kitų gerų ir blogų darbų Lietuvai.

Alvydas Medalinskas

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA

LAISVAAADODAI JŲ DĖJENOTIS
LIETUVOS LAISVĖS LAISVĖS LAISVĖS

**METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00**

JAV kariai Pabaltijo valstybių oro erdvėje patruliuos su keturiais naikintuvais F-15 C Eagle.

NATO

JAV KARIAI VĖL SAUGOS BALTIJOS KRAŠTUS

Rugsėjo 1 d. Lietuvos karinių oro pajėgų Aviacijos bazėje Šiauliuose vyko NATO oro policijos misiją Baltijos valstybėse vykdančių karinių vienetų pasikeitimo ceremonija. Keturi mėnesius Baltijos erdvę saugojusius Lenkijos karius pakeitė Jungtinių Amerikos Valstijų kariai, patruliuosiantys su keturiais naikintuvais F-15 C Eagle. Oro policijos kontingentų pasikeitimo ceremonijos metu naikintuvai F-15 ir MiG-29 atliko parodomąjį skrydį.

JAV karinių oro pajėgų Europoje kariai NATO oro policijoje Baltijos valstybėse dalyvauja jau trečią kartą. Baltijos šalių oro erdvėje jie saugojo 2005 m. spalio - gruodžio mėnesiais su naikintuvais F-16 Fighting Falcon ir 2008 m. spalį - gruodį su naikintuvais F-15 C Eagle.

Dabartinę amerikiečių pamainą, kurios dauguma yra atvykusi iš nuolatinės vietos Jungtinėje Karalystėje, Lakenheath aviacijos bazės, sudaro daugiau nei 120 karių - lakūnai, technikai, medicinos personalas, palaikymo grupės, komunikacijos specialistai, kt. Kariams, atvykusiems iš JAV karinių oro pajėgų Europoje 48-osios naikintuvų grupės 493-ojo naikintuvų eskadrono, tai yra jau antroji misija, pirmąją misiją šie kariai vykdė prieš dvejus metus. JAV karių kontingentui vadovauja pulkininkas leitenantas Skip Pribyl, 493-ojo naikintuvų eskadrono vadas.

Oro policijos vienetų pasikeitimo ceremonijoje dalyvavo Lietuvos kariuomenės vadas generolas majoras Arvydas Pocius, JAV ambasadorė Lietuvai Anne Elizabeth Derse, Lietuvos karinių oro pajėgų vadas brigados generolas Artūras Leita, Latvijos kariuomenės vadas gen. mjr. Raimondas Graube, JAV 3-ųjų Karinių oro pajėgų (Ramšteinas, Vokietija) vado pavaduotojas gen. mjr. Markas R. Zamzowas, Lenkijos kariuomenės operacijų štabo viršininkas flotilės admirolas Adam Mazurek, Lenkijos

karinių oro pajėgų štabo viršininkas-vado pavaduotojas brg. gen. Sławomir Kałuziński, Lietuvos karinių oro pajėgų Aviacijos bazės vadas plk. lt. Virginijus Steponavičius, Estijos karinių oro pajėgų Āmari Aviacijos bazės vadas plk. lt. Roman Timofejev, Šiaulių miesto vicemerė Daiva Matonienė, Lenkijos, JAV ambasadų atstovai bei karo atašė Lietuvai.

Pasikeitimo ceremonijoje taip pat dalyvavo Lietuvoje rugpjūčio 31 - rugsėjo 4 dienomis viešinti JAV Pensilvanijos valstijos Nacionalinės gvardijos vadė gen. mjr. Jessica Lynn Wright.

Renginio metu misiją baigusiams Lenkijos KOP kariams buvo įteikti apdovanojimai, taip pat Lenkijos kontingento vadas perdavė simbolinį Baltijos valstybių oro erdvės raktą JAV junginio vadui.

Misiją baigę Lenkijos kariai oro erdvės apsaugą vykdė su keturiais naikintuvais MiG-29. Misijoje dalyvavo maždaug 100 karių. Junginiui vadovavo plk. lt. Robert Kozak. Lenkijos naikintuvai MiG-29 treniruočių skrydžiams kilo daugiau nei 80 kartų. Kariai misijos metu taip pat bendravo su Šiaulių miesto visuomene, Pakruojo rajono vaikų globos namų auklėtiniais, priiminėjo moksleivių ir studentų ekskursijas.

NATO šalys pradėjo siųsti savo karius ir naikintuvus saugoti Baltijos šalių oro erdvę nuo 2004 metų kovo mėnesio, kada Lietuva, Latvija ir Estija tapo NATO narėmis. Nuo to laiko NATO oro policijos misijoje Baltijos valstybėse po tris mėnesius tarnavo Belgijos, Danijos, Didžiosios Britanijos, Norvegijos, Olandijos, Vokietijos, JAV ir Lenkijos kariai, nuo 2006 metų pavasario prasidėjusiame keturių mėnesių rotacijos cikle – Turkijos, Ispanijos, Belgijos, Prancūzijos kariai. Rumunijos karinių oro pajėgų kariai misijoje dalyvavo tris mėnesius, Portugalijos kariai – pusantro mėnesio, norvegai,

Lietuvos prezidentė pagaliau atvirai pasakė tai, kas stebintiems šalies užsienio politiką buvo matoma jau senokai – JAV parama mums nebereikalinga. Tačiau JAV ir toliau išlieka svarbiausia strategine partnere.

Prezidentė Dalia Grybauskaitė pabrėžė, jog Lietuva nuo šiol vykdys nepriklausomą užsienio politiką ir atsižvelgs tik į savo interesus. **Esą iki šiol Lietuva buvo JAV politikos įkaitė.** Dabar Lietuva, anot prezidentės, gerins santykius su kaimynine Baltarusija ir Rusija bei orientuosis į bendrą Europos Sąjungos politiką, lyg tokia iš viso būtų.

Tad iš pradžių pažvelkime, ar tikrai Lietuva buvo JAV užsienio politikos įkaitė ir kaip tai konkrečiai pasireiškė.

Visų pirma reikėtų prisiminti, jog JAV visą sovietinį Lietuvos istorijos laikotarpį nepripažino Baltijos šalių okupacijos. Tai yra viena iš priežasčių, kodėl Lietuva palyginti nesunkiai įstojo į ES ir NATO. Būtent dėl šios politikos Baltijos valstybės, net ir būdamos SSRS sudėtyje, Vakaruose buvo vertinamos kitaip nei, sakykim, Ukraina ar Gruzija.

Po nepriklausomybės atgavimo JAV aktyviai rėmė Lietuvos narystę NATO. Vertėtų neužmiršti, jog be Amerikos karinės galios NATO faktiškai yra tuščia vieta. Šioje organizacijoje lemiama balsą, patinka tai kai kuriems Vakarų ir Rytų politikams ar ne, turi Jungtinės Valstijos, daugiausiai skiriančios išlaidų gynybai ir turinčios ryžto, jeigu tai atitinka JAV interesus, naudoti jėgą. ES bejėgiškumas šiuo požiūriu buvo puikiai pademonstruotas Bosnijoje, kai musulmonų, serbų ir kroatų tarpusavio žudynes pavyko sustabdyti tik ryžtingai įsikišus amerikiečiams. Srebrenicos žudynės lieka nenuvaloma dėme bei geriausia iliustracija, rodančia ES bejėgiškumą.

Naivu būtų tikėtis, jog

lenkai, vokiečiai bei amerikiečiai – po tris mėnesius, vėliau tarnavę danai, čekai, vokiečiai, prancūzai ir misiją baigę lenkai – keturis mėnesius. Dabar atvykęs JAV kontingentas taip pat tarnaus keturis mėnesius.

Oro erdvės apsaugą amerikiečių kontingentas vykdys su vienviečiais naikintuvais F-15 C Eagle. F-15 C Eagle - ypatingai manevringi taktiniai naikintuvai skirti oro mūšiams. Naikintuvai išvysto viršgarsinį greitį, gali vykdyti užduotis bet kokiomis oro sąlygomis.

NUO ŠIOL LIETUVA VYKDYS „SAVARANKIŠKĄ“ POLITIKĄ?

konflikto su kaimynais atveju mums padės Vokietija, kartu su Rusija tiesianti „Nordstream“ dujotiekį, aplenkiantį Baltijos valstybes, ar Prancūzija, besiruošianti parduoti Rusijai puolimui skirtus „Mistral“ karo laivus.

Taigi lengva ranka atmetusi JAV svarbą Lietuvai, prezidentė galėjo plačiau paaiškinti, į ką mes kreipsimės rimtos krizės atveju.

Galbūt mes laikomės pozicijos, jog kuo silpnesnė valstybė, tuo mažiau norinčių ją pasisavinti. **Tai jau girdėta ir tai atvedė prie Žečpospolitos padalijimo.** Beje, pati Lietuva gynybai skiria beveik mažiau-siai lėšų visoje ES. Tai pats savaime daug sakantis faktas. Na, o apie Lietuvos žvalgybą sunku ir kalbėti. Tik naivuolis galėtų patikėti, kad po nesenų „valymų“ bei įvairių „pertvarkymų“ ši institucija funkcionuoja, tačiau nesunku įsivaizduoti, jog jos darbuotojai jau susitaikė su esama padėtimi ir, bijodami būti atleisti iš darbo, teikia tokią informaciją, kokią valdžia nori išgirsti.

Prezidentė pagaliau beveik po pusmečio paaiškino, kodėl ji atsisakė vyksti į susitikimą su JAV prezidentu Baraku Obama. Esą „tai buvo susiję su derybomis tarp JAV ir Rusijos dėl nusiginklavimo pasaulyje, taip pat ir Europoje. Matydama, kad tai gali neatitikti Rytų Europos ir Baltijos šalių regiono interesų, aš nenorėjau gerti šampano už tokią perspektyvą.“ Lieka paslaptis, kodėl šis žingsnis nebuvo paaiškintas iš karto. Galbūt jis būtų rimtai atkreipęs dėmesį į šią problemą. Tačiau labiau panašu, jog šis paaiškinimas buvo prezidentūroje sugalvotas vėliau, siekiant racionaliai pagrįsti tokį diplomatinį netaktą. Juk tuo metu, jeigu prisiminsime, Lietuva jau aktyviai vykdė savo naująją politiką Rusijos atžvilgiu, tad galbūt buvo tikimasi, kad Krekliui tai patiks.

Deja, buvo apsirakta ir demaršas nesukėlė nei JAV, nei Rusijos susižavėjimo – jo beveik niekas nepastebėjo. Susitikti su stipriausios pasaulio valstybės vadovu gali atsisakyti tik tokių šalių kaip Šiaurės Korėja, Irakas ar Kuba vadai, bet ir jie gerai pagalvotų ir tikrai paaiškintų, kodėl elgiasi taip, kaip elgiasi. Mums tai užtruko keletą mėnesių.

Kažkodėl interviu nieko

nepaaiškinta apie prezidentūros inicijuotą tyrimą dėl CŽV kalėjimų Lietuvoje. Pats tyrimas, kurio metu taip nieko konkretaus ir nerasta, kažin ar pagerino JAV ir Lietuvos santykius. Be to, buvo paviešinta tokia medžiaga, kuri, be abejonės, sunkina Lietuvos bendradarbiavimą su CŽV. Kaip tai atitinka Lietuvos interesus?

Beje, būtų įdomu konkrečiai išgirsti, kokius Vašingtono politikos nurodymus Lietuva taip jau uoliai vykdė Valdo Adamkaus ar Algirdo Brazausko prezidentavimo metais. Naivu būtų kalbėti, jog JAV buvo gyvybiškai svarbios kelių dešimčių Lietuvos karių misijos Irake ar Afganistane. Tikrai, kad ir kokia „savarankiška“ Lietuva apsimestų, jos karinis dalyvavimas nebuvo reikšmingas nei karui Irake, nei tuo labiau Afganistane. Dalyvavimas yra daugiau simbolinis, rodantis, jog vis dėlto mes esame Vakarų dalis ir, kiek galime, remiame bendrus Vakarų – ne tik JAV – tikslus. Šioje situacijoje verta prisiminti, jog net Rusija remia karinius veiksmus Afganistane, nes puikiai supranta, jog islamistų valdymas gresia jos nacionaliniams interesams.

Taigi prezidentė interviu tik apibendrino savo naujosios politikos vaisius bei nurodė naujas gaires. Politikos, kurią būtų galima pavadinti **„JAV - lauk, Rusija - pirmyn į Lietuvą.“** Ką gi, nemaža dalis visuomenės vis skeptiškiau nusiteikusi JAV atžvilgiu – iš dalies Rusijos televizijos kanalų dėka, todėl prezidentės interviu galima vertinti ir kaip populistinį žaidimą su šia Lietuvos publika. Tačiau tokie žaidimai nepateisinami, kai jie objektyviai prieštarauja valstybės nacionaliniams interesams.

Na, o pats įdomiausias teiginys yra, jog nuo šiol „Lietuva vykdys savo užsienio politiką.“ Ką tai reiškia, lieka paslaptis, nes Lietuva yra ES ir NATO narė ir paprasčiausia negali vykdyti tokios politikos, kokia tik jai šaus į galvą. Kitaip reikėtų ištotti iš šių organizacijų ir pasiskelbti neutralia, kaip padarė Viktoro Janukovyčiaus valdoma Ukraina, kartu patekdama i Rusijos politinės, karinės bei ekonominės įtakos sferą.

Kad ir kaip būtų lietuviams

(Nukelta į 8 psl.)

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais

9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrę Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.

Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras

2010 m. rugpjūčio 30 d.

Mielieji,

Sveikinu pasaulio lituanistinių mokyklų bendruomenę su artėjančių mokslo metų pradžia.

Lituanistinėje mokykloje skiepijami meilės ir pagarbos Lietuvai daigai daugeliui tampa tvirtu pamatu pradedant eiti lietuviškojo gyvenimo keliu, suartina ir telkia po pasaulį pasklidusius mūsų brolius ir seseris.

Tvirtai tikiu, kad lituanistinė mokykla visuomet išliks tais lietuviškosios pasaulėjautos ir bendražmogiškųjų vertybių formavimosi namais, kuriuose ugdoma pagarba savajai Bendruomenei, Tautai ir mūsų visą Tėvynei Lietuvai

Naujųjų mokslo metų išvakarėse lituanistinių mokyklų mokytojams, mokiniams ir jų tėvams nuoširdžiai linkiu entuziazmo, ryžto ir vienybės ir širdingai dėkoju už pasišventimą ir atsakomybę, už gyvojo patriotizmo pavyzdį.

Nuoširdžiai Jūsų,

Audronius Ažubalis

ANGLIJA

Rugsėjo 6 – spalio 8 d., Lietuvos ambasadoje Londone galima apžiūrėti fotografijų parodą „Urbanistiniai klonai: nuo emocijos iki realybės“. Parodoje rodomi 12 Jungtinėje Karalystėje gyvenančių lietuvių menininkų pagal pasiūlytą temą sukurtu darbu, skatinančiu vertinti savo situaciją ir aplinką per savikritiškos žaismes, o ne tradicines nostalgijos prizme. Parodos dalyviai buvo kviečiami ieškoti dviejų šalių kultūrinio bendrumo ženklu ir atsisakyti išsiskynusios centro-periferijos perskyros. **Rugsėjo 18 – lapkričio 26 d.** Contemporary Urban Centre, didžiausioje šiuolaikinio meno parodoje Jungtinėje Karalystėje – 6-ojoje **Liverpulio bienalėje**, parodų programoje (CityStates) šį rudenį veiks Lietuvos / Vilniaus paviljonas **Miestas be sienų**, kuriame bus pristatomi tarptautinėje meno scenoje žinomi mūsų šalies menininkai: Laura Garbstienė, Žilvinas Kempinas, Žilvinas Landzbergas bei Svajonė ir Paulius Stanikai. Lietuvos menininkų pristatymą bienalėje rengia galerija „Vartai“, kuratoriai – Raul Zamudio ir Laura Rutkutė. Projektą remia Vilniaus miesto savivaldybė, LR Kultūros ministerija, LR Kultūros rėmimo fondas, LR ambasada Jungtinėje Karalystėje, Jungtinės Karalystės lietuvių jaunimo sąjunga, Inga Luskovic, Libra Vitalis, Igepa group. Projekte taip pat dalyvauja gausi savanorių komanda. Projekto globėjas – Vilniaus miesto me-

ras Vilius Navickas. Galerija veikia: pirmadienį – šeštadienį nuo 11 iki 18 val., sekmadienį nuo 11 iki 16 val. Įėjimas nemokamas.

Rugsėjo 21 d., 19:00 val. žurnalistas ir keliautojas Andrius Užkalnis Lietuvos ambasadoje pristatys savo naują knygą „Kelionių istorijos“. Kelionių pasakojimų rinkinys pasirodė praėjus vos pusmečiui po pirmosios autoriaus knygos – „Anglija: apie tuos žmones ir jų šalį“. Pirmoji knyga sulaukė didelės sėkmės tarp skaitytojų, šiuo metu knygynuose parduodama jau ketvirtoji jos laida. Vakaro pradžia 19 val., norinčius dalyvauti prašome registruotis culture@lithuanianembassy.co.uk arba tel. 020 7935 9872.

Rugsėjo 22 d., 19:30 Vindzoro festivalyje kartu su Philharmonia orkestru, diriguojamu Martyno Brabbinso, lietuvių smuikininkė **Diana Galvydytė** gies Maxo Brucho Koncertą smuikui. Tradicinėje klasikinės muzikos programoje taip pat skambės Beethoveno ir Mendelssohno simfoniniai kūriniai. Waterloo Chamber, 3 Park Street, Windsor, Berkshire, SL4 1LU.

Rugsėjo 23 ir 26 d. Violeta Urmana grįžta į Birminghame ir Londone, kurių metu pasirodys Izoldos vaidmenyje Richardo Wagnerio operoje „Tristanas ir Izolda“. Lietuvių sopranas kartu su Philharmonia orkestru ir dirigentu Esa-Pekka Salonenu pasirodys pusiau teatralizuotuose operos atlikimuose, kuriuos lydės žymaus video menininko Billo Violos vaizdo įrengimai.

Rugsėjo 30 d., 20 val.

Teatralizuotas Vaidilučių šokis („DanceDuo“).

I. Dilytės nuotr.

ČIKAGOJE VYKUSIUOSE FESTIVALIUOSE KONCERTAVO IR LIETUVIŠKI KOLEKTYVAI

LR Generalinio konsulato tarpininkaujant Čikagos susigiminiavusių miestų bei burlaivių festivaliuose buvo surengti ir lietuviškos kultūros pristatymai. Šių metų rugpjūčio 26 d. centriname miesto parke Millennium Park šoko net du lietuviški kolektyvai – „DanceDuo“ bei „Suktinis“.

Didelis būrys parko lankytojų buvo sužavėti jaunųjų „DanceDuo“ šokėjų pasirodymais. Net penkiolika S. Čelkytės-Krumhorn ir E. Lisauskienės vadovaujamų studijos šokėjų pristatė turtingą programą, kurios visi šokiai buvo atliekami pagal lietuvišką muziką. Skambant kanklių ansamblio „Gabija“ muzikai jauniausios grupės šokėjos E. Karaliūnas (7 m.), G. Kuzavas (8 m.), dešimtmetės D. Vingrys, K. Kleinas ir S. Nausėda bei A. Stanevičiūtė (13 m.) įkūnijo senovės Lietuvos vaidilutes bei kunigaikštytes. Pagal modernią lietuvių liaudies dainos aranžuotę G. Malūkas (10 m.), M. Varkalaitė (13 m.) ir D. Vaitkus (16 m.) atliko šoki „Saulė Mėnulis“. Po to mažieji E. Maizesius (7 m.), D. Malūkas (8 m.), K. Jurkus (9 m.) ir K. Zinis (9 m.) pavergė žiūrovus pramoginiu – sporti-

niu šokiu „Laumės juosta“, o A. Stanevičiūtė ir D. Vaitkus – šokiu „Gintarai“. Aukštą pasirengimo lygį scenoje parodė vyriausieji studijos auklėtiniai E. Lisauskaitė (16 m.) bei E. Penkauskas (19 m.) šokdami pagal lietuviškas dainas „Vasara mano“ bei „Saulė teka“.

„DanceDuo“ programą lydėjo gausūs plovimai ir sušižavėjimo šūksniai. Iš karto po to scenoje su įprasta energija ir užsidegimu lietuvių liaudies šokius „Vakaruškos“, „Klumpakojis“, „Anės polka“ ir „Senamiesčio polka“ atliko keturios poros „Suktinio“ šokėjų. Smalsūs žiūrovai teiravosi apie „medinius batus“ (klumpes) ir negailėjo ovacijų. G. Elekšytės ir M. Adomaitytės vadovaujamame kolektyve šoka V. Martin, I. Petrasukaitė, E. Girdžiūnas, K. Miežlaidis, D. Pranckevičius bei L. Umbrasas.

Tą pačią savaitę, rugpjūčio 29 d., didžiausiame Čikagos pramogų centre Navy Pier, vykstant išpuodingam Didžiųjų burlaivių festivaliui, koncertavo lietuvių liaudies šokių kolektyvas „Laumė“. L. Pumputienė, A. Ladavičius, R. Klimaitė-Sipavičienė, R. Turčinskaite, I. Gričiūtė, K. Malejūtė, M. Pupšytė, D. Indriliūnas, R. Paulauskas, R. Sipavičius, R. Steponavičius, V. Vidugiris, vadovaujami V. Indriliūnas ir A. Jasaitės – Paulauskas, dainavo lietuvių liaudies dainas, šoko darbo, apeiginius, vestuvių ir kitus šokius. Margaspalvis žiūrovų būrys smalsiai stebėjo beveik valandą trukusį pasirodymą, nuoširdžiai plojo ir protarpiais vis pasitikslingavo, kokios šalies atstovus mato scenoje.

Nuoširdžiai dėkojame šokėjams, vadovams ir visiems prie pasirodymų prisidėjusiems už lietuvių kultūros pristatymą Čikagos miesto visuomenei.

Lietuvos Respublikos generalinio konsulato Čikagoje informacija

CHICAGO, IL

Kun. Jaunius Kelpšas rugsėjo 5 d. buvo oficialiai įvesdintas į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos Marquette Parke administratoriaus pareigas. Čikagos arkivyskupijos vyskupas Gustavo Garcia-Siller, kardinolo pavestas, atliko tas pareigas, pristatydamas naująją parapijos sielovados vadovą pilnutėlei bažnyčiai žmonių. Vyskupas aukojo šv. Mišias, kurias kartu koncelebravo užsienio lietuvių sielovados vadovas prelatas Edmundas Putrimas ir buvęs šios parapijos klebonas kun. Jonas Kuzinskas, kuriam neseniai suteiktas prelato titulas. Parapijos choras, kartu su Giedraičių šeimos nariais, kurie sudarė muzikų profesionalią grupę, praturtino pamaldas gražiu giedojimu. Po pamaldų ir vyskupo tartų pasveikinimų kunigui Jauniui Kelpšai, buvo sugiedota „Ilgiausių metų“ ir plovimais pareikštas džiaugsmas, kad lietuvių kalba šioje bažnyčioje neliks antroje vietoje, nes ir vyskupas čia lietuvių kalba nebijo tarti žodį ir laikyti šv. Mišias. Po pamaldų parapijos salėje netilpo žmonės, norėję pasveikinti naująją kleboną asmeniškai ir kalbėję viešai. Tikėtina, kad dabar sekmadieniais bus daugiau dalyvaujančių šv. Mišių aukoje ir sustiprins parapijos choro giedojimą, kuriam vadovauja muzikė Jūratė Lukminienė, parapijos nariais taps naujieji lietuviai.

Čikagos miesto meras Richard M. Daley pranešė, kad po 21 metų tarnybos daugiau nebekandidatuos ir pasitraukia į užtarnautą poilsį. Pirmą kartą mero pareigoms buvo išrinktas 1989 m. Demokratų partijoje bei gyventojų buvo laikomas geriausiu šio miesto meru. *The New York Times* rašo, jog kandidatų gali būti Baltųjų rūmų viršininkas Rahm Emmanuel, kuris yra gimęs Čikagoje ir anksčiau yra pareiškęs, kad norėtų būti šio miesto meru.

Akimirkos iš NATO oro policijos misijos Baltijos šalyse vykančių įgūlių pasikeitimo ceremonijos. Oro policijos vienetų pasikeitimo ceremonijoje dalyvavo Lietuvos kariuomenės vadas generolas majoras Arvydas Pocius, JAV ambasadorė Lietuvai Anne Elizabeth Derse.

KAM nuotr.

NATO VALSTYBĖS TURĖTŲ BŪTI SUSIRŪPINUSIOS

Briuselis, rugsėjo 9 d. Lietuvai kelia nerimą Rusijos trumpojo nuotolio arba taktiniai branduoliniai ginklai, rašo Briuselio interneto dienraštis *EUobserver*, straipsnyje aptariantis prezidentės Daliaus Grybauskaitės pareiškimą, kad Rusijos ir JAV nusiginklavimo derybos galėjo būti nenaudingos Baltijos šalims.

Kita vertus, tame pat straipsnyje apie ES reikalus rašančioje naujienų svetainėje

(Atkelta iš 6 psl.)

NUO ŠIOL...

skaudu, bet nė viena pasaulio valstybė – net JAV, Kinija ar Indija - negali vykdyti visiškai savarankiškos užsienio politikos. Tenka atsižvelgti į kaimyninių valstybių, sąjungininkų interesus. Tuo metu Lietuva, turinti šiek tiek daugiau nei tris milijonus gyventojų, skelbiassi tai pajėgsianti padaryti. Bijau, kad tai, kas vyksta, rodo, jog paprasčiausiai siekiama iš vienos įtakos sferos risti į kitą. Šiuo atveju plaukti toliau nuo JAV ir plūduriuoti vis arčiau Rusijos krantų.

Ką gi, Rusiją mes geriau pažįstame, su ja vienaip ar kitaip kovojome nuo pat LDK valstybės susikūrimo, patyrėme ne vieną okupaciją, ne vienas tūkstantis ne savo noru iškeliavo į Sibirą. Atidžiau žvelgiant į Kremliaus veiksmus, į valdžią atėjus Vladimirui Putinui, matyti, kad ši valstybė netapo demokratine, o jos imperinės ambicijos auga. Ar mūsų vieta ten ir ar ten mūsų geriausi draugai?

Ar su tokia išvada sutiks didžioji dalis Lietuvos rinkėjų, parodys ateitis. Tik bėda, kad kai kurie žingsniai politikoje tampa neatšaukiamais ilgalaikiais faktais.

Valentinas Mitė, delfi.lt

pažymima, kad Lietuva ir kai kurios kitos naujosios NATO šalys nenorėtų ir JAV taktinių ginklų atitraukimo iš Europos mainais už Rusijos ginklų perkėlimą už Uralo kalnų.

EUobserver pažymi, kad naujoji START sutartis tarp Rusijos ir JAV numato riboti strateginius ginklus, kurie skrieja toliau nei 5500 kilometrų. „Bet Lietuva yra labiau su nerimusi dėl trumpojo nuotolio arba taktinių ginklų, kurios Rusija dislokavo netoli savo sienų“, - rašo *EUobserver*. Pasak dienraščio, ypač Lietuva baiminasi vadinamųjų „branduolinių minų“ - didelės kuprinės dydžio įtaisų, kurie desanto permesti už priešo linijų gali naikinti infrastruktūrą ar tam tikrą teritoriją padaryti nepraeinama.

„(Taktinių ginklų) klausimas, žinoma, kelia nerimą. Jie yra labai arti mūsų sienos, labai arti mūsų teritorijos“, - tinklalapiui sakė prezidentės patarėjas Darius Semaška. „Norėtume daugiau skaidrumo. Svarbiausias dalykas yra skaidrumas ir pasitikėjimas stiprinančios priemonės. Mes ne kartą siūlėme tai Rusijos pusei. Tikimės, kad mūsų Rusijos kolegos kažkada atsakys“, -

pridūrė prezidentės patarėjas.

Berlyno informacijos centro transatlantiniam saugumui direktorius Otfried Nassauer *EUobserver* sakė, kad Rusija pažeistų anksčiau duotus įsipareigojimus, jei vis dar naudotų „branduolines minas“.

Jo teigimu, Rusija turi 2000-2200 kitų taktinių branduolinių ginklų - priešlėktuvinių ir iš laivų paleidžiamų raketų, o taip pat iš oro numetamų bombų.

Anot O.Nassauer, Rusijos kaimynystėje esančios NATO valstybės turėtų būti susirūpinusios dėl bombų, kurias į jų teritoriją gali atskraidinti lėktuvai. Eksperto nuomone, Lietuvai nepatinka START ne todėl, kad joje nekalbama apie taktinių ginklų mažinimą, bet priešingai, nes sutartis gali būti preliudija pašalinti NATO taktinį atgrasymą iš Europos.

„NATO nori, kad Rusija atitrauktų savo taktinius ginklus už Uralo kalnų. Rusijos išankstinė sąlyga yra, kad JAV išgabtų savo taktinius ginklus iš NATO sąjungininkų Europoje. Bet kai kurios naujosios narės to nenorėtų. Jos yra sunerimusios, kad JAV ketina sutikti su atitraukimu“, - sakė O.Nassauer.

KANCLERĖS DARBO VIZITO VAKARIENĖ DARBINĖ, MENIU – SLAPTAS

Vilnius, rugsėjo 6 d. (ELTA). Lietuvoje su darbo vizitu viešint Vokietijos kanclerei Angelai Merkel, aptarti reikalų mūsų šalies ir Vokietijos atstovai rinkosi ir vakarienės, kuri vyko Prezidentūroje, metu. Kadangi kanclerės vizitas darbo, vakarienė, atrodo, taip pat buvo darbinė – viešnios nevilėjo puošnių suknelių ar smokingų, pati kanclerė atvyko su tuo pačiu kostiumėliu, kurį dėvėjo visą vizito dieną.

Skirtingai nei oficialių vizitų metu, šįkart Prezidentūra neatskleidė, kuo vaišinami vakarienės svečiai. Prezidento kanceliarijos Protokolo skyriaus vedėjas Donatas Kušlys, jei meniu neviešinamas, veikiausiai toks buvo priimtas politinis sprendimas. Prezidentės atstovas spaudai Linas Balsys teigė, kad šįkart pasirinkta neatskleisti vakarienės meniu, nes esą tai tėra darbo, o ne oficialus, vizitas.

LIETUVA IR PASAULIS

Rugsėjo 8–9 dienomis Lietuvoje lankėsi JAV pajėgų Europoje vadovietės atstovai, kurie su Krašto apsaugos ministerijos ir Lietuvos kariuomenės atstovais aptarė bendro JAV ir Lietuvos karių pasirengimo misijai Afganistane sąlygas ir programas. JAV atstovai lankėsi Lietuvos kariuomenės Pabradės poligone, apžiūrėjo Lietuvos kariuomenės Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centrą Nemenčinėje, kuriuose ir vyks pasirengimas misijai. Planuojama, kad 12 JAV Pensilvanijos nacionalinės gvardijos karių į Lietuvą atvyks spalio viduryje, kur tris savaites kartu su aštuoniais lietuviais bendrai rengsis misijai.

Lietuvos ir JAV kariai suformuos naują – Policijos operacinę mokymo ir sąveikos grupę, kuri Goro provincijoje rengs vietos policiją. Ši grupė savo veiklą Goro provincijoje pradės lapkričio mėnesį kartu su naująja provincijos atkūrimo grupės rotacija. Lietuvos ir JAV policijos operacinės mokymo ir sąveikos grupei vadovaus Lietuvos karininkas.

Europarlamentarai nusprendė panaikinti EP nario Viktoro Uspaskicho teisinį imunitetą. Dėl V. Uspaskicho teisinės neliečiamybės panaikinimo europarlamentarai balsavo rugsėjo 7 d. Strasbūre.

Europos Sąjungos statistikos agentūra „Eurostat“ paskelbė statistinius duomenis apie 2009 metais ES valstybėse narėse gyvenusius užsieniečius iš ES priklausančių ir nepriklausančių šalių - **Lietuvoje užsieniečiai 2009 metais sudarė 1,2 proc.** visų gyventojų skaičiaus. Skelbiama, kad iš šių 1,2 proc. 0,1 proc. sudarė kitų ES valstybių narių gyventojai. 2009 metų sausio 1 dieną visose 27 ES valstybėse narėse gyveno 31,9 milijono užsienio piliečių, iš kurių 11,9 milijono sudarė kitų ES priklausančių valstybių gyventojai, o likusieji - nepriklausančių Sąjungai valstybių piliečiai. Užsieniečiai 2009 metais iš viso sudarė 6,4 proc. visos ES populiacijos. Šaltinis skelbia, kad mažiau nei vieną procentą visų šalies gyventojų užsieniečiai sudarė tik Lenkijoje, Rumunijoje, Bulgarijoje ir Slovakijoje. Net 44 proc. visų gyventojų užsieniečiai sudarė Liuksemburge.

Lietuvos Seimo pirmininkė Irena Degutienė tikisi, kad šį rudenį planuojamas Ukrainos vadovo vizitas mūsų šalyje sustiprins strateginę partnerystę, kurią iprasmins ir bendri ekonominiai, transporto ir energetikos projektai. Tai oficialų vizitą Ukrainos sostinėje Kijeve baigianti Lietuvos parlamento vadovė pažymėjo dvigubai ilgiau nei planuota, beveik valandą, trukusiame susitikime su šios šalies prezidentu Viktor Janukovyč. Seimo vadovė pažymėjo, kad Lietuva yra pasirengusi pagal išgales teikti Ukrainai ekspertinę paramą europinės integracijos srityje ir padėti atlikti vadinamuosius „namų darbus“. Susitikimuose pritarta pasiūlymui siekti supaprastinti muitinės procedūras, kurios trukdo tolesnei šio projekto plėtrai. Tokių pasiūlymų įgyvendinimas suteiktų transporto koridoriui į Juodoji jūra-Baltijos jūra daugiau patrauklumo ir leistų jį dar labiau išplėsti. Lietuvos parlamento vadovė taip pat dalyvavo Ukrainos Aukščiausiosios Rados septintosios sesijos atidaryme ir apsilankė Nacionaliniame muziejuje, skirtame 1932-1933 metų Ukrainos Golodomoro aukoms atminti. I. Degutienė Kijeve dar susitiko su Lietuvos garbės konsulais Ukrainoje ir lietuvių bendruomenės atstovais.

Ukraina tikisi, kad Europos Sąjunga (ES) pritars beviziam režimui per artėjančią Ukrainos ir ES viršūnių susitikimą, pareiškė šalies užsienio reikalų ministras. Ukrainos ir ES viršūnių susitikimas vyks Helsinkyje spalio 27 dieną. K. Hryščenka anksčiau yra sakęs, kad ES gali patvirtinti bevizį režimą su Ukraina dar iki šių metų pabaigos. Ukrainos prezidentas Viktor Janukovyč tvirtina, kad šalies pirmumas yra Europos integracija, ir nori ES partnerės statusą įgyti dar iki 2010 metų pabaigos. Tačiau jis taip pat pareiškė, kad jo šalis neketina stoti į jokus Vakarų šalių blokus ir nori palaikyti gerus santykius su Rusija.

Karinėse pratybose, kurios vyksta nuo rugpjūčio 27-osios, aptikta 1 torpeda, 4 jūrinės minos ir 1 giluminė bomba, per 30 jūrinių minų inkarų. Lietuvos teritoriniuose vandenyse išžvalgyta apie 300 kv. km jūros dugno. Šios pratybos - tai didžiausios Lietuvoje išminavimo jūroje pratybos, rengiamos nuo 2008 metų. Šiemet jose dalyvauja 16 karinių laivų ir trys narų komandos iš dešimties valstybių: Belgijos, Estijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Norvegijos, Prancūzijos, Rusijos, Suomijos ir Vokietijos. Pagrindinis pratybų „Atvira dvasia 2010“ tikslas - sumažinti nuo Pirmojo ir Antrojo pasaulinių karų Baltijos jūros dugne likusių jūrinių minų ir kitų sprogstamųjų užtaisų keliamą pavojų saugiai laivybai.

LRT, LRV, ELTA, LR URM, LR KAM

Dailininko Jan Mateja 1869 m. sukūrė Liublino unijai prisiminti šį didžiulį kūrinį, kuris rodomas Lietuvoje, kai buvo pernai tos Lietuvai nelaimingos sąjungos 440 metų sukaktis. Asmenys sužymėti numeriais – centre (pirmu numeriu pažymėtas) vaizduojamas Lietuvos kunigaikštis ir Lenkijos karalius Žygimantas Augustas. Žygimantas Augustas buvo vedęs tris kartus. Jo žymiausia žmona buvo Barbora Radvilaitė, 1550 m. tapusi Lenkijos karaliene. Lenkijos karalius ir LDK kunigaikštis Žygimantas Augustas buvo vyriausias Liublino unijos sumanytojas. Paveiksle 8 numeriu, dešinėje, su kardu nutapytas Mikalojus Radvila Rudasis (Barboros Radvilaitės brolis), Lietuvos etmonas ir kancleris, ir *de facto* to meto Lietuvos valdytojas. Jis Liublino susirinkime labai kovojo prieš Lenkijos ir Lietuvos uniją ir griežtai pasisakė už Lietuvos nepriklausomybę ir atsisakė pasirašyti Liublino unijos aktą.

OPEROS – KINO TEATRUOSE

Lietuvoje išplito nauja mada – kino teatro salėje žiūrėti elitines operas. Skaitmeninius projektorius pernai rudenį įsirengęs kino centras „Forum Cinemas Vingis“ sėkmingai prisijungė prie 42 pasaulio šalių būrio. Per ketverius metus tiesiogiai iš Niujorko transliuojamus muzikinius reginius jau pamatė daugiau nei 5 mln. žmonių. Nuo 2009 m. spalio iki 2010 m. gegužės Vilniuje buvo parodytos devynios operos („Aida“ su Violeta Urmanavičiūte-Urmana, „Toska“, „Hamletas“ ir kt.) ir į jas parduoti 7145 bilietai. Šis skaičius reiškia, kad laisvų vietų likdavo labai nedaug net į kartojamus vaizdo įrašų seansus.

2010–2011 m. sezoną vilniečių ir sostinės svečių laukia dar vienuolika ypatingų nuotykių su talentingiausiais ir garsiausiais „Metropolitan Opera“ (sutrumpintai „Met“) specialiai pakviestais artistais, režisieriais, dirigentais. Tačiau novatorišką technologiją išbandę „Forum Cinemas Vingis“ strategai neapsiriboja vien tik operomis ir Lietuvos žiūrovams ketina pasiūlyti kitokių kvapą gniaužiančių pramogų. Šią vasarą didžiojoje salėje nugriaudėjo sunkiojo roko dinozaurų „Metallica“, „Slayer“, „Megadeth“ ir „Anthrax“ koncerto tiesioginė transliacija iš Sofijos, o pasaulio futbolo čempionato maratono finišą papuošė unikali galimybė pusfinalius

ir finalus tiesiogiai stebėti revoliuciniu 3D formatu be įgrisusių lietuviškų pliurpalų. Svarbiausi trimačiai įvarčiai akivaizdžiai praplėtė transliacijų kino ekrane ribas.

Bet prie neeilinių naujovių dar reikia įpratinti mūsų publiką, kuri dažniausiai reaguoja lėtesniu tempu ir nepuola masiškai pirkti brangiau už įprastą kino seansą kainuojančių bilietų į koncertų, teatro spektaklių ar futbolo transliacijas. Turi praeiti šiek tiek laiko, kad Lietuvos žiūrovai įvertintų esminius technologijos privalumus. Amerika ir daugelis Europos šalių jau pergyveno pažintinį laikotarpį ir įpratino žmones prie ypatingų malonumų. Vos pasigirdus „Met“ prodiusuojamų spektaklių anonsams pas mus taip pat skambėjo skeptiškos nuomonės, kad tiesioginės transliacijos nepasiteisins ir niekaip neatstos gyvo stebėjimo išpūdžio. Tačiau atsitiko priešingai – dabar patys didžiausi gurmanai su pasimėgavimu žiūri ir klausosi operų jiems neįprastoje ir svetimoje aplinkoje.

„Forum Cinemas“ rinkodaros vadovas Dainius Beržinis pastebėjo, kad į operų transliacijas kino teatre renkasi visiškai kitokia auditorija. Dauguma šių žiūrovų nesilanko komercinio repertuaro seansuose arba tik retomis progomis išsirenka vieną kitą filmą, bet gerokai iš anksto skuba įsigyti bilietus į translia-

cijas iš Niujorko. Tarkime, jau dabar į kai kurias 2010–2011 m. sezono tiesiogines transliacijas išgraibstyta apie du trečdalius salės vietų. Panašūs procesai vyrauja ir Amerikoje, kur iš anksto parduodama apie 90 proc. bilietų.

„Met“ renginiuose Vilniuje dažnai pastebimi tie patys veidai (apie 100–150 entuziastų nepraleidžia nė vienos transliacijos) įrodo, kad opera suleido stiprias šaknis į lietuviško laisvalaikio dirvožemį.

Pavykęs eksperimentas

Revoliuciniai pokyčiai operų natose prisirpo prieš ketverius metus, kai ilgametį „Met“ vadovą Josephą Volpe pakeitė drąsioms naujovėms atviras studijos „Sony/BMG“ šefas Peter Gelb. Komercinė gyselė turintis generalinis direktorius ne tik prisiviliojo į teatro sceną elitinių kino režisierių operas, bet ir sugalvojo transliuoti nepakartojamo grožio reginius visam pasauliui, t.y. tiems operos gurmanams, kurie negali skraidyti į Niujorką.

Pasipiktinę skeptikai gyvos klasikos gerbėjai kaltino P.Gelbą taikant populistinius Holivudo ir Brodvėjaus rinkodaros principus. Bet jis tiksliai žinojo, ką daro, ir siekė populiarinti klasikinę muziką. Jam pavyko įskiepyti meilę operai, radikaliai išplėsti ją besidominčiųjų auditoriją ir sukurti naują meno rūšį.

Kiekvienos tiesioginės transliacijos organizavimas kainuoja apie milijoną dolerių. Etatinių artistų neturinčiame ir

garsiausius atlikėjus samdantiame teatre papildomai dirba 60 specialistų, kurių daugumą sudaro scenoje su kameromis skrajojantys nepastebimieji operatoriai. Solidžios „Met“ investicijos atsiperka, nes **vien tik JAV teritorijoje operas transliuoja 445 kino teatrai, o visame pasaulyje yra beveik tūkstantis ekranų**, kuriuose galima mėgautis šiuolaikinės klasikos šedevrais. Vidutinė bilieto kaina svyruoja apie 22 JAV dolerius. Pagal „Met“ reikalavimus Lietuvoje ji siekia 50 Lt, nes organizatoriai pageidavo, kad dviejų seansų trukmę išnaudojanti opera būtų įkainota dviem 3D kino bilietais.

„Met“ pelnas didėja sulig kiekvienu sezonu ir sėkmingiausiais atvejais viršija išlaidas 35 proc. Siekdami parinkti palankesnę laiką didžiajai daliai žiūrovų, teatro repertuaro planuotojai paankstino filmuojamų pasirodymų pradžią Niujorke iki vidurdienio, kad Europoje transliacijos būtų nutaikytos į vakarą.

Aukščiausios raiškos vaizdo kokybė ir pažangiausios garso sistemos leidžia pajauti „Met“ teatre tvyrančią atmosferą, o vienintelį gyvo stebėjimo trūkumą kompensuoja kitais privalumais. Visų pirma operomanai sutaupo skrydžio į Niujorką ir bilieto į teatrą išlaidas (geriausios vietos gyvuose pasirodymuose kainuoja 78–175 JAV dolerius), taip pat pamato išpūdingesnę ir detalesnę vaizdą. Kino teatre

sėdintiems žiūrovams nebereikia nešti tradicinio operos teatro atributo – žiūronų, kad išžiūrėtų įvykius scenoje. Gausybė kamerų (sudėtingiausius pasirodymus filmuoja 21 kamera) padeda apžiūrėti ištaigingų dekoracijų detales, žavėtis meniškais mizanscenomis, ištyrinėti choro ir šokėjų atliekamus judesius, žvilgtelėti į dirigento ir orkestro susigrojo niuansus, stebėti pagrindinių vaidmenų atlikėjų aktorinį meistriškumą, matyti jų veido mimiką perduodamas emocijas, klausytis balso tembro bangų.

Nusileidus scenos uždangai kino teatro žiūrovai lygiai taip pat entuziastingai sukelia ovacijas patikusiems atlikėjams. Jie paragauja papildomos razinos ir pamato tai, apie ką „Met“ publika gali tik pasvajoti. Niujorke per pertrauką žmonės lekia prie barų pasmaguriuoti šampanu, karštu šokoladu ar kitais skanėstais, o Vilniuje susirinkę laimingieji dalyvauja itin įdomioje ekskursijoje po užkulsius. Tai yra svarbi P.Gelbo sumanymo dalis, kad žmonės pamatytų operą iš arti ir bent trumpam atsидurtų kitoje scenos pusėje, kur perstumdomos antram veiksmui reikalingos dekoracijos, atliekėjai matuojasi naujus kostiumus, grimuotojai tobulina jų išvaizdą, šokėjai atlieka apšilimą ir t.t. Intriguojančius interviu veda ir klausimus kolegoms užduoda vaidinime nedalyvaujantys žinomi artistai.

AR LIETUVA GALI APSIGINTI?

Jonas Kronkaitis

Lietuvos visuomenėje vykstančiose diskusijose pastaruoju metu neretai abejojama, kam Lietuvai reikalinga sava kariuomenė. Dažnai su išsnyk neigiama nuostata formuluojamas šis klausimas paprastai išsiskaido į išvestinius klausimus-teiginius: „Kas mus dabar puls?“, „Nuo ko žadame gintis?“, „Jeigu mus vis dėlto kas nors sugalvotų pulti, argi tokia maža šalis yra pajėgi apsiginti?“, „Kariuomenė labai brangiai kainuoja, ar ne geriau skirti tuos pinigus švietimui, sveikatos apsaugai, ar pagaliau pensijoms?“ ir pan.

Jei atmesime išankstinę neigiamą nuostatą, pamatysime, kad tai iš tiesų įdomūs ir mūsų šaliai labai svarbūs klausimai, kuriuos verta panagrinėti išsamiau.

Kas mus puls?

Manyti, kad dabartinis pasaulis yra saugesnis nei buvo kada nors, švelniai tariant, naivu. Karų, ginkluotų konfliktų grėsmė visados buvo, yra ir bus, kol žemėje yra valstybės ir žmonių grupės, kurių interesai yra priešingi.

Kaip ir praeityje, taip ir dabar egzistuoja valstybės, kurios turi ambicijų daryti įtaką regionams, kuriuose jos turi savo interesų. Tai pasireiškia politiniu spaudimu, ekonominiu šantažu ar net jėgos demonstravimu (tiesioginiais karo veiksmais). Visas šias įtakos primetimo apraiškas galime matyti įvairiose pasaulio vietose. Tą leidžia padaryti ir neribotos informacinio poveikio galimybės: propaganda, informacinė kova pasiekė didelį mastą. Karingą retoriką kaimynų atžvilgiu praktikuojančios valstybės linkusios naudoti modernias informacijos sklaidos priemones. Jos gali formuoti revanšistinius įsitikinimus savų valstybių visuomenėse, taip pat mėginti palaužti valstybių – potencialių agresijos aukų – gyventojų pasitikėjimą savo valstybe, valią grėsmės atveju ginti savo šalį.

Kyla klausimas, kas gi mus galėtų pulti? Tačiau paklauskime, o kas galėtų pulti Rusiją? Kodėl kasmet šalia mūsų sienų ji rengia pratybas, nukreiptas prieš NATO? Ar NATO orga-

nizuoja tokio masto pratybas prie Rusijos sienų? Atsakymas būtų: be abejo, ne.

Be tradicinių išorės grėsmių labiau akivaizdūs tampa ir visiškai nauji pavojai. Šiuolaikinis pasaulis yra didelių pokyčių akivaizdoje, kurie bet kada gali iš esmės destabilizuoti pasaulinę saugumo situaciją: besikeičiantis mūsų planetos klimatas, mažėjantys dirbamos žemės plotai, netolygus gyventojų pasiskirstymas pasaulyje, ypač sparčiai augantis gyventojų skaičius Azijoje ir Afrikoje. Šių žemynų tinkamos žmonėms gyventi teritorijos tampa vis labiau perpildytos.

Net geriamo vandens stoka, kurio Lietuva labai turtinga, priverčia žmones kraustyti į palankesnes šalis. Šis procesas tiesiogiai atsispindi ir mūsų regione – dėl mažo gimstamumo, imigracijos iš Afrikos ir Azijos, Europos senbuvų proporcija sparčiai mažėja. Žmonių migracija ilgainiui gali įgyti katastrofišką mastą, kuris ateityje pasieks ir mus.

Taip pat turime nepamiršti ir galinčių kelti globalią grėsmę valstybių, tokių kaip Iranas ar Šiaurės Korėja, kurios turi branduolinį ginklą bei kitokią masinio naikinimo ginkluotę. Jų vadovų retorika agresyvi, sprendimai sunkiai nuspėjami. Žinoma, mažai tikėtina, kad Lietuva taptų tiesioginiu jų branduolinių atakų taikiniu, tačiau jei, pavyzdžiui, būtų smogta kuriai nors Europos ar Artimųjų Rytų valstybei, tai sukeltų didžiulę grandininę reakciją, galinčią nenuspėjamai paveikti politinę situaciją pasaulyje, ir sukeltų begalę įvairaus pobūdžio nelaimių, kurios sukeltų pastovumą plačiu mastu.

Daugelis mūsų minėtus pavojus laiko esant tolimais, mums, lietuviams, neturinčiais didesnės įtakos. Jei plačiau apsidairysime, turėtumėme suvokti, kad tai, kas vyksta tolimuose kraštuose, anksčiau ar vėliau pasibels ir į mūsų namų duris. Ekonominė krizė prasidėjo Jungtinėse Amerikos Valstijose. Ar ilgai turėjome laukti, kol pajutome ją savo kailiu? Ekonominė krizė tėra nedidelis globalaus pasaulio mums suteiktas sunkumas palyginus su tikrais pavojais, galinčiais sukelti realią grėsmę mūsų tautos ir kiekvieno iš mūsų egzistencijai.

Ar daug kainuoja mūsų saugumas?

Ar gali būti per brangus mūsų saugumas? Be jokios abejonės, tinkamas karių parengimas, jų aprūpinimas, išlaikymas, efektyvi ginkluotė kainuoja. Ar galime taupyti,

suvokdami, kad žmonių gyvybės gali tapti kaina, jei mūsų kariai bus prastai apmokyti, nepakankamai gerai ginkluoti. Kiek mums kainuos tai, kad mes sutaupysime kurdami nepakankamai stiprią ir efektyvią kariuomenę, nesugebančią reikiamu momentu mūsų apginti? Tai lėšos, kurias turime investuoti atsakingai, tačiau investuojame nepakankamai.

Remiantis kai kurių visuomenės apklausų duomenimis, matome, kad nemaža mūsų žmonių dalis mano, jog gynybai skiriama vos ne didžiausia valstybės biudžeto dalis. Pažvelgę į valstybės asignavimų pagal sritis duomenis, pamatytume, kad mažiau nei krašto apsaugai yra skiriama tik poilsio, kultūros ir religijos bei būsto ir komunalinio ūkio sritims.

Palyginimui: švietimo sistamai 2010 metais skiriama 2 893 mln. litų, o gynybos sričiai – 988 mln. litų. Jei palygintume, kiek investuoja į savo gynybą mūsų NATO partneriai ir kiek mes, pamatytume, kad procentais nuo BVP mažiau nei mes gynybai skiria tik nykštukinis, išskirtinai draugiškų valstybių apsuptas Liuksemburgas. Tačiau iš kaimyninių ir regiono šalių, būtent Lietuva gynybai skiria mažiausiai iš visų. Pavyzdžiui, **Estija ir Lenkija skiria beveik du kartus daugiau nei mes.** Kodėl gi kitos šalys supranta gynybos reikšmę, ruošiasi sutikti ateities pavojus, o mes – ne?

Gynybos sistema, kariuomenė yra ne per vieną dieną sukuriamą. Norėdami turėti kokybišką kariuomenę privalome nuolatos ją vystyti ir tobulinti. Tai yra laipsniškas ir ilgalaikis procesas, turintis vykti nenutrūkstamai. Kvalifikuotas personalas, profesionalūs, motyvuoti kariai neatsiranda per savaitę ar porą metų. Vien tam, kad parengtume kvalifikuotą bataliono vadą, prireiks nuo dešimt iki dvylika metų. Sukurti efektyvią mobilizacinę sistemą reikia dešimtmečių. Susiformuoti piliečių savimonei, tautos savisaugos sampratai, kuri reikalinga krašto gynybai, dvidešimties metų nepakako (nors teigiamų poslinkių šioje srityje jau galime pastebėti).

Jei valstybės biudžete asignavimai gynybai nedidės, teks atleisti dalį personalo, specialistus, kuriuos parengti prireikė didelių investicijų. Parengti juos iš naujo prireiks daugybės laiko, kurio galbūt jau nebeturėsime. Jei kurdami savo kariuomenę atsiliksime šiandien, rytoj būsime atsilikę dvigubai, mūsų kariuomenė bus neefektyvi. Atimdami lėšas iš kariuomenės dabar,

atimsime ateities saugumą ne tik iš savęs, bet ir iš savo vaikų.

Ar galime apsiginti?

Šiuolaikinės globalios grėsmės turi vieną bendrą bruožą: dabartiniame pasaulyje situacija keičiasi labai dinamiškai ir greitai. Prognozuoti, kuri iš galimų grėsmių realiausia, kada tiksliai tai įvyks, yra labai sunku, tačiau jau dabar akivaizdu, kad nedelsdami turime tam rengtis.

Istorijoje rasime nemažai pavyzdžių, kai nedidelės tautos sugebėdavo sėkmingai gintis nuo didesnių ir stipresnių priešų. Vienas ryškiausių yra palyginti nesenas ir visiems gerai žinomas Suomijos karo su Sovietų Rusija pavyzdys. Panašių atvejų būta ir daugiau. Koks sėkmingos gynybos receptas? Be daugelio kitų priežasčių, visų pirma, tai gera karinė organizacija, teisingas aplinkos sąlygų panaudojimas, pranašesnė taktika, didesnis mobilumas, pažangios karinės technologijos, gerai parengti motyvuoti kariai ir jų vadai.

Svarbiausia ir būtina sėkmingos kovos sąlyga yra nepalaužiama tautos valia kovoti dėl savo laisvės. Šalies gynyba turėtų būti kiekvieno jos šalies piliečio interesas. Kariuomenė tėra institucija, kuri organizuoja valstybės piliečius gynybai, analizuoja galimas grėsmes, kuria gynybos planus, rengia piliečius krašto gynybai, turi ir kaupia gynybai būtiną ginkluotę ir kitas priemones. Gyvybiškai svarbios grėsmės akivaizdoje visi piliečiai yra kariuomenė.

Pavyzdžiui, Skandinavijos šalių piliečiai savo valstybes aiškiai suvokia kaip darinius, kurie gina ir atstovauja jų vertybėms, interesams, laisvėms, teisėms, suvokia valstybę kaip kolektyvinį savo tautos kūrinį, be kurio jie negalėtų visaverčiai egzistuoti, nepaisant įvairių problemų, su kuriomis valdžios institucijoms tenka susidurti ir ten. Todėl dauguma tų šalių piliečių labai vertina tarnybą savoje kariuomenėje, privalomos karinės tarnybos atlikimas laikomas garbingu ir naudingu reikalu, piliečiai individualiai prisideda prie bendro šalies saugumo stiprinimo.

Visuomenė remia savo kariuomenę, domisi kas joje vyksta, supranta, kad išlaidos gynybos reikmėms yra būtinos. Lietuvoje dar dažnai stinga aiškaus pilietiško visuomenės mąstymo. Skandinavijos šalis laikyčiau lietuviams sektinu pavyzdžiu. Mums būtina suvokti, kad nepaisant vienokių ar kitokių trumpalaikių sunkumų, su kuriais susiduria mūsų valstybė, kiekvienam iš mūsų yra naudingiausia ją išsaugoti, nes valstybė yra efektyviausia

priemonė ginti savo interesus, taip pat tautai išlikti kupiname pavojų dabartiniame pasaulyje.

Sugrįžtant prie Suomijos pavyzdžio, jos tauta pavojaus akimirka sutelkė visas jėgas ir parodė milžinišką valią kovodama dėl savo valstybės, nes jos išlikimas buvo suvoktas kaip kiekvieno suomio išlikimas. Tauta karo veiksmų eigoje patyrė didelių nuostolių, bet išliko ir apgynė savo šalį. Mums panašiu metu pritrūko išankstinės politinės ir karinės valios kovoti dėl valstybės išlikimo. Viena iš priežasčių – baimė, kad per karo veiksmus žus per daug mūsų žmonių. Leidę save okupuoti, dėl represijų, trėmimų, priverstinės emigracijos netekome daug daugiau žmonių nei tiesiogiai kare dalyvavusi Suomija.

Dabar mūsų gynybos sąlygos yra palankesnės nei tuometinės Suomijos. Kai Suomija buvo užpulta, ji neturėjo nei vieno karinio sąjungininko, todėl turėjo gintis viena. Lietuva yra galingo karinio NATO aljanso narė. Tai yra svarbus saugumo garantas. Parodę valią kovoti suomiai, net būdami neutralūs, sulaukė realios paramos ginklais. Taip pat jiems padėjo pasaulio savanorių legionai.

Jei kartais mus ištiktų panašus likimas, mes turim teisiškai pagrįstas saugumo garantijas. Nė kiek neabejoju, kad parodę valią kovoti, karinės pagalbos sulauktume kur kas greičiau. Jau 20 metų kuriame savo kariuomenę ir galime sukurti ją tokią, kad galėtume patys apsiginti, kol sulauksime tarptautinės paramos.

Lietuvos kariuomenei dar reikia tobulėti ir vystytis, būtina tobulinti mūsų rezervo sistemą, dar trūksta reikiamo kiekio modernios ginkluotės, būtinos mobiliems kovos veiksmams prieš tankais ir šarvuočiais ginkluotą priešą, taip pat kai kurių kitų priemonių. Mums reikalinga gerai ginkluota, mobili kariuomenė ir pakankamai didelis, prireikus greitai mobilizuojamas, kovos veiksmams parengtas motyvuotų piliečių rezervas. Visa tai – mums įkandama užduotis. Svarbiausia, kad visuomenė palaikytų savo kariuomenę, ją remtų.

Taigi, ar galime apsiginti? **Jei norėsime apsiginti, apsiginsime.** Svarbiausia ne nuolat to klausti, bet prireikus turėti valios gintis. Nesirengdami gynybai, tik paskatinsime potencialius agresorius ateityje pasiimti mus kaip lengvą grobį. Juk ne veltui yra sakoma: nori taikos, ruoškis karui, nes stiprindami savo gynybą mes silpniname potencialaus agresoriaus ketinimą pulti.

Dimisijos generolo majoras Jonas Kronkaitis

RENGINIŲ KALENDORIUS

SPALIO 17 d., sekmadienį, Šv. Kazimiero parapijoje, vyks pirmasis metinis „Oktoberfest“ ir loterija 10 v.r. Mišioms pasibaigus, parapijos viršutinėje salėje. Tikimės, kad šis renginys, sujungdamas visus, taps linksma popiete ir liks parapijai labai reikalingų lėšų.

SPALIO 30 d., šeštadienį, 6:30 v.v. Šv. Kazimiero parapijos viršutinėje salėje įvyks dail. Danguolės Jurgutienės meno paroda. Rengia Akademinis skautų sąjūdis.

KNYGA SUDOMINUSI PASAULĮ

D. Britanijoje buvo išleista 566 puslapių knyga „Stalino jaunystė“. Iš anglų kalbos vertė Vytautas Petrukaitis.

Pasaulinio garso britų istoriko S. S. Montefiore knyga - tai nepaprastai išsamiais moksliniais tyrimais ir Rytų blokui neprieinamais šaltiniais paremta istorija apie vieną prieštaringiausių XX a. asmenybių. Rašytojas atskleidžia, kaip jaunas Josifas Stalinas, nesibaidęs bankų plėšimo, šantažo ir žmogžudysčių, virto kraujo ištroškusi diktatoriumi, bėbaimiu karvedžiu, genialiu strategu ir politiku. Tai naujas Vakarų Europos mokslininko požiūris į Stalino jaunystę.

Simon Sebag Montefiore (g. 1965) - britų rašytojas, kurio knygos tapo skaitomiausios ir išverstos jau į daugiau nei 35 kalbas. *Catherine the Great & Potemkin* buvo nominuota Samuel Johnson, Duff Cooper ir Marsh Biography premijoms. Knyga „Stalinas: Raudonojo caro dvaras“ laimėjo 2004 British Book Awards Metų istorinės knygos titulą. „Stalino jaunystė“ laimėjo LA Times Book Prize in Biography (JAV), Costa Biography Prize (JK), Kreisky Prize for Political Literature (Austrija) ir Le Grand Prix de la Biographie Politique

(Prancūzija). Kompanijos Miramax Films ir Ruby Films įsigijo teises ir šiuo metu kuria filmą pagal Stalino jaunystę. S. S. Montefiore - ir romano Sashenka autorius. Naujausia jo studija vadinasi „Jerusalem: the Biography“ - tai naujas požiūris į Vidurinių Rytų istoriją.

Rašytojas - Karališkosios literatūros draugijos narys, gyvena Londone. Su autoriumi skaitytojai gali susisiekti per Facebook’ą, o daugiau informacijos rasti adresu www.simonsebagmontefiore.com

Jo nusikaltimai revoliucijos labui ir nuopelnai revoliucijai buvo kur kas didesni, nei manyta.

Pirmą kartą savo knygoje Simonas Sebagas Montefiore atskleidžia, kaip jaunas plėšikas Josifas Stalinas, nesibaidęs bankų plėšimo, šantažo ir žmogžudysčių, virto kraujo ištroškusi diktatoriumi, bėbaimiu karvedžiu, genialiu strategu ir politiku. Despotą galima atpažinti labai anksti: draugai virsta priešais, be skrupulų manipuluojama žmonėmis, paranojos daigeliai krinta į derlingą dirvą, o spalvinga, nuotykių romano verta jaunystė rodo ne tik žiaurumą ir klastą, bet ir puikų išsilavinimą, poetinį talentą, pasaulio bei žmonių pažinimą.

A.† A. KAZYS BENDORAITIS

Pranešame, kad po sunkios ligos 2010 m. rugsėjo 6 d. mirė Kazimieras Bendoraitis, Schwetzingen, BR Deutschland, kuris buvo ilgametis „Dirvos“ draugas ir prenumeratorius. Kazimieras Bendoraitis vykdė aktyvią patriotinę veiklą Lietuvos okupacijos metu ir atgavus Nepriklausomybę, puoselėjant lietuvių kultūrą, tradicijas, istoriją, vienijo ne tik Vokietijoje, bet ir kitose pasaulio šalyse gyvenančius tautiečius, stiprinant ryšius su Lietuva, apie tai liudija daugybė padėkų, garbės raštų ir laiškų.

Su Kazimiero Bendoraičio palaikais atsiveikimas vyko 2010 rugsėjo 10 d. Schwetzingeno kapinių koplyčioje. Vėliau, kai tik bus sutvarkyti visi pervežimo formalumai, urna bus palaidota Kaune, Lietuvoje.

Kazimiero Bendoraičio dukterėčia Julija Iskevičienė

PASKUTINĮ AUKŠTAIČIŲ PARTIZANĄ PRIMINS A.MACEINOS FILMAS

Dokumentinio kino kūrėjas Algimantas Maceina išleidžia naują filmą „Paskutinis“ apie kovotoją už Lietuvos laisvę, paskutinį Aukštaitijos partizaną Antaną Kraujelį. Filmo premjera įvyko rugsėjo 8 dieną sostinės kino centre „Skalvija“.

Antanas Kraujelis (dar žinomas slapyvardžiais Pabaisa ir Siaubūnas) gimė 1928 m. Alantos valsčiuje, Utenos apskrityje. Mokėsi Alantos progimnazijoje, kurią baigė jau prasidėjus antrajai bolševikų okupacijai. 1946-1947 m. A. Kraujelis veikė kaip partizanų ryšininkas, turėjo ginklą.

Dėl nuolatinio persekiojimo, siūlymų tapti agentu ir išdavinėti partizanus A. Kraujelis nebegalėjo ilgiau pasilikti namuose, 1948 m. rudenį išėjo į mišką. Pasirinkęs Pabaisos slapyvardį, buvo Vytauto apygardai priklausiusiam Mykolo Urbono-Liepos būryje. 1949-1950 m., kaip Rytų Aukštaitijos atstovas, vyko į pasitarimus pas dzūkų partizanus dėl ryšių užmezgimo.

1950 m. A.Kraujelis perėjo į Žėručio rajono Henriko Ruškulio-Liūto būrį, veikusį Utenos, Molėtų ir Anykščių rajonų sandūroje, tapo rajono štabo nariu ir pasivadino Siaubūnu. 1952 m. būriui buvo tragiški - daug jų žuvo, buvo suimtas būrio vadas.

1954 m. A. Kraujelis-Siaubūnas liko vienas. Gyveno Papiškių kaime, Utenos rajone, svainio name, po krosnimi įrengtoje slėptuvėje. 1965 m. kovo 17 d. per kariuomenės operaciją, kuriai vadovavo KGB majoras Nachmanas Dušanskis, svainio name A.Kraujelis nusišovė, prieš tai sunaikinęs dokumentus.

Jo kūną išvežė į Uteną, bet kur paslėpti partizano palaikai, iki šiol nežinoma.

1992 m. Utenos politinių kalinių ir tremtinių skyriaus iniciatyva prie namo, kur žuvo A. Kraujelis, buvo iškilmingai atidengtas ir pašventintas

paminklinis akmuo su įrašu. 1998 m. A. Kraujelis po mirties apdovanotas Vyčio kryžiaus III laipsnio ordinu.

Režisieriaus A. Maceinos ir operatoriaus Algimanto Mikutėno beveik valandos trukmės filme „Paskutinis“ atsiminimais apie A. Kraujelį dalijasi partizano artimieji, giminės, kraštotyrininkai, bendražygiai.

Kino dokumentininkas A. Maceina savo naujausią filmą pristato praėjus trejiems metams po filmo „Kad mano namai būtų pilni“ apie krikščioniškos bendruomenės „Pilni namai“ pagalbą kenčiantiems nuo priklausomybių.

A.Maceina taip pat yra žinomas iš ankstesnių filmų „Juoda dėžė“ apie tremtinių palaikų pargabenimą iš Sibiro, „Šalia jūsų“ apie fotomenininką Rimaldą Vikšraitį, „Troškulys“ apie seną lietuvių tremtinių kaimą Čiornaja Padina Saratovo srityje ir kitų.

A.Maceina yra baigęs Lietuvos valstybinės konservatorijos (dabartinė Lietuvos muzikos ir teatro akademija) Teatro meno fakultetą. *ELTA*

„DIRVAI“ AUKOJO

G.Lazdinis, Euclid, OH	102
R.Sakienė, Oceanside, CA.....	100
O.Adomavičius, Centerville, MA.....	52
Z.Jurys, Richmond Hill, NY	50
E.Kasaitis, Baltimore, MD	50
R.Minkūnas, Seven Hills, OH....	30
E.Sluder, Centennial, CO	30
S.Abraitis, Garrettsville, OH	25
D.Degesys, Gates Hills, OH.....	20
J.Biliūnas, Mentor, OH.....	5
R.Botyrius, Richland, MI	5
R.Rudaitis, Lemont, IL	3
I.Kriaučeliūnas, Burr Ridge, IL..	2
J.Laskauskas, Baltimore, MD	2
M.Nasvytis, Cleveland, OH	2

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

NETURI NIEKO BENDRO SU VALDOVŲ RŪMAIS

Premjeras Andrius Kubilius neturi nieko bendro su Valdovų rūmų afera, o žinia spaudoje yra visiškas faktų iškraipymas, teigia premjero patarėjas Virgis Valentinavičius. Klastotė remiasi vien tuo, jog Andrius Kubilius 1999–2000 metais vadovavo dešimtajai vyriausybei ir ignoroja faktą, jog visus su Valdovų rūmais susijusius sprendimus 2001–2007 m. vyriausybės lygiu priėmė ir įgyvendino premjeras Algirdas Brazauskas. Reikia pažymėti, kad „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų atkūrimo ir paskirties“ įstatymą Seimas priėmė tik 2000 m. spalio 17 d. ir iki to laiko negalėjo būti jokių dešimtosios Vyriausybės veiksmų, susijusių su Valdovų rūmų atstatymu ir ypač su viešaisiais pirkimais. Beje, Seimo narys A. Kubilius balsavo prieš šitą įstatymą, o jo vadovaujama dešimtoji Vyriausybė baigė darbą 2000 m. lapkričio 9 d. *ELTA*

*Neverkit langinių ateinančių naktį! –
Pro atdarą langą jums žvaigždės žerės,
Jei Juodajai Viešniai reiks kelių atsekti,
Juk skląstis vistiek reiks kelių atsekti,
Juk skląstis vistiek nepadės.*

Vytauto B. Jakševičiaus (V. Alantas)

A.† A.

IRENA BALEIŠYTĖ ALANTIENĖ

Atsiskyrė su šiuo pasauliu 2010 m. rugsėjo mėn. 7 d. Henry Ford ligoninėje, Detroit, MI, sulaukusi 86 metų amžiaus. Amerikoje (Redford, MI) išgyveno 61 metus. Buvo a.a. Vytauto Alanto mylima žmona. Velionė paliko sūnų Algį Alantą, vaikaitę Laurą su vyru Cris Pace bei provaikaitę Lucy, ir sūnų Giną Alantą. Pagal velionės pageidavimą jos kūnas buvo sudegintas ir palaikai bus palaidoti Lietuvoje. Gedulingos šv. Mišios buvo laikomos š.m. rugsėjo mėn. 13 d., 11 val. ryte, Dievo Apvaizdos lietuvių bažnyčioje, Southfield, MI.

Nuliūdę sūnūs ir vaikaitė su šeima

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

**William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt**

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, telkianti jaukią atmosferą ilūdesio valandoje. Didelė alkštė automobiliams pastatyti.

LIETUVA – ARGENTINA 104:85

Nuotraukoje po sėkmingo žaidimo M. Pocius, S. Jasaitis ir M. Kalnietis.

Reuters

Argentinos nacionalinė vyrų krepšinio rinktinė, patyrusi, susižaidusi tarpusavyje ir pasitikinti savo jėgomis, matyt, seniai nebuvo sulaukusi tokio skaudaus antausio: ji ne tik dideliu skirtumu 85:104 pralaimėjo lietuviams rungtynės dėl patekimo į pasaulio krepšinio čempionato pusfinalį, bet ir buvo sukritikuota bene visų žiniasklaidos priemonių. Skaudžiausiai, matyt, smogė ispanakalbis portalas elpais.com, Argentinos pasirodymą pavadinęs „karikatūra”. Savo publikacijoje jis vaizdžiai nušvietė vakarykščius įvykius Stambule. Lietuvių žaidimą jis apibūdino kaip krovininį traukinį, lekiantį dideliu greičiu ir nesulaukiantį jokio pasipriešinimo: „Lietuva buvo lokomotyvas, kuris žaidė kaip dievai, su užgniaujančia gynyba ir nuostabiu pataikymu iš toli: aštuoni tritaškiai per

pirmuosius aštuonis bandymus. Argentina buvo marionetė, kuri negalėjo sustabdyti lietuvių puolimo.” Anot elpais.com, Argentinos žaidėjai buvo priblokšti, o kamuolys kaskart po 24 sekundžių mirdavo Pablo Prigioni ir Carloso Delfino rankose, nes jie nežinojo, ką su juo daryti – buvo labai toli nuo krepšio, ir neturėjo galimybės išmesti ar atlikti perdavimo. „Kaliausė” – reziumavo portalas, primindamas, kad Lietuva buvo lyg šviežias oras prieš vyriausią pagal žaidėjų amžiaus vidurkį rinktinę pasaulio krepšinio čempionate. Argentinos interneto leidinys clarin.com vienoje iš savo publikacijų, pavadintoje

S. Jasaitis savo taikliais tolimais metimais Argentinos krepšininkus tiesiog parklupdė.

Reuters

„Skausmas, liūdesys, nusi-vylimas ir stipri savikritika”, citavo C. Delfino, kuris teigė, kad jų rinktinė dar niekada taip nežaidė, ir Luisą Scolą, kuris pripažino manęs, jog jų komanda yra geresnė. „Niekada šiame čempionate taip nežaidėme. Labai skaudu. Tai buvo pralaimėjimas, kurio nenorėjome” (...) Jie žaidė geriau nei mes, ir parodė, kad yra geriausia komanda čempionate”, – rašo clarin.com. Pasak portalo, P. Prigioni buvo dar vienas rinktinės narys, kuris nesuprato, kas įvyko: „Tai buvo skaudus smūgis. (...) Išivaizdavau tūkstančius skirtingų scenarijų, bet nė vieno panašaus į šį.” Kitoje publikacijoje leidinys aprašo C. Delfino nuotakas: „Liūdnas, bejėgis. Beveik prieš ašarų slenkščio, C. Delfino sunkiai rinko tinkamus žodžius apibūdinti tam, kas atsitiko šiandien žaidžiant su Lietuva ir nupasakoti skausmui, kurį jaučia dėl pralaimėjimo jis ir jo komandos draugai. Jis pripažino, kad šiandien jam bus sunku užmigti, tačiau Europos komanda sąžiningai laimėjo”. Puolėjo nuomone, lietuviai atliko puikų darbą, o jų rinktinė

nesugebėjo žaisti tokio krepšinio, prie kurio buvo pripratę. Dar viename straipsnyje skambiu pavadinimu „Puikios komandos skausmingas nuosmukis”, clarin.com rašo, kad Argentina buvo visiškai sunaikinta Lietuvos: „Argentinos viltys Turkijoje sulaukė košmariškos atomazgos. Šimtai gerbėjų su kepurėmis, vėliavomis, kaspinais bei mėlynos bei baltos spalvos marškinėliais „Sinan Erdem” arenoje buvo tylūs ir jų nuotaikos labai skyrėsi nuo tų, kurios buvo prieš dvi dienas po rungtynių su Brazilija. Lietuva žaidė nepakartojamai, uždar-dama Argentinos rinktinę kelią į pusfinalį.” Kitų Argentinos žiniasklaidos priemonių publikacijų antraštės skambėjo taip: „Lietuva mus nužudė” (telam.com), „Lietuva sunaikino Argentinos svajonę: 104-85” (elargentino.com), „Atsisveikinimas su pasaulio čempionų titulu” (canchallena.com). Pastarasis portalas prisiminė ir tai, kaip Lietuva pateko į čempionatą Turkijoje, bei atkreipė dėmesį, kad ji – jauna komanda, ir kad tai buvo proga atkeršyti jų nacionalinei komandai už pralaimėtą kovą dėl bronzos medalių 2008-ųjų Pekino olimpiadoje.

delfi.lt

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter
Buy any 4 tires and receive a. P.S. Tire hat!

OPEN

Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200th St.
Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, OH 44119

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą,
prieš priimdami galutinį sprendimą apsilankykite
šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit

LINUI MULIOLIUI - 216-387-3204
linas@fixlerrealty.com

www.ClevelandHousingMarket.com
www.LyndhurstOhioHomes.com
www.Euclid-Homes.com
www.Richmond-Heights-Homes.com
www.MayfieldHomes.net
www.Pepper-Pike-Homes.com
www.SouthEuclidHomes.com
www.Beachwood-Ohio-Homes.com
www.FixlerRealty.com

Fixler Realty Group, Inc.
Linas Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$250,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

Patria Imports

We Sell Koldunai
Gourmet Deli Meats & Breads
Imported Condiments & Foods
Wines, Beer & Waters
Candies, Gifts and More!
794 East 185th St. • 216-531-6720